

Broj: 04-1-28-1-4/11-23

Upravno vijeće Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona na sjednici održanoj 24.02.2023. godine donosi:

IZVJEŠĆE O RADU

Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2022.

Uvod

Izvješće o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK (u daljnjem tekstu: Službe) za 2022. rađeno je u skladu s člankom 12. i 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba FBiH i članku 8. Statuta Službe.

Izvješće je namijenjeno članovima Upravnoga vijeća Službe koji ga razmatraju i usvajaju, a nakon usvajanja i Federalnom zavodu za zapošljavanje. S osnovnim sadržajem izvješća upoznat će se Županijska vlada odnosno odgovarajuća ministarstva. To se odnosi i na sva općinska vijeća gdje djeluju podružnice Službe.

Podaci, rezultati i presjek stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja poslužit će i drugim tijelima i institucijama koje, izravno ili neizravno, utječu i zatim prate pojave i tendencije u tome području.

Pri izradi izvješća korišteni su: vlastiti podaci Središnjega ureda službe i njezinih podružnica prema općinama, podaci odjela gospodarstva općinskih vijeća, podaci Porezne uprave Federacije BiH, zvanični statistički podaci te podaci tijela i službi koje egzistiraju na tome području.

U izvješću je aktivnost Službe prezentirana po osnovnim ustanovljenim funkcijama.

Opće napomene

Služba je registrirana kod nadležnoga suda kao javna ustanova, čiji su poslovi od posebnoga društvenog interesa. Ti su poslovi utvrđeni Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Odlukom o osnivanju Službe te Statutom Službe.

Njihov se sadržaj osobito odnosi na: vođenje evidencije na području zaposlenosti i zapošljavanja, informiranje nezaposlenih i drugih osoba o mogućnosti zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, rješavanje prava na temelju nezaposlenosti, posredovanje u zapošljavanju u inozemstvu i zapošljavanje stranaca, provođenje međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma u području zapošljavanja, organiziranje profesionalnoga usmjeravanja i stručnoga osposobljavanja nezaposlenih osoba, praćenje demografskih kretanja na tome području, donošenje programa i planova za ostvarivanje utvrđene politike zapošljavanja, suradnju s obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa s kadrovskim potrebama poslodavaca.

Donošenjem Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba došlo je do preustroja ranijih službi zapošljavanja u Federaciji BiH pa su formirane županijske službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje.

Služba u našoj Županiji formalno je utemeljena donošenjem Odluke o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije broj: 02-01-VI-036/02 od 28. 3. 2002. („Službene novine HNŽ/HNK” broj 2/02), ali je iz više razloga praktično počela s radom 1. 7. 2003.

Služba djeluje na području sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac, gdje ima svoje organizacijske dijelove - podružnice te na području grada Mostara kroz dva odjeljenja.

Statistički pokazatelji stanja i promjena u evidentiranoj nezaposlenosti

Stanje u evidenciji nezaposlenih osoba

Kretanje broja nezaposlenih osoba u zadnjih deset godina u HNŽ-u (2013. - 2022.) vidljiv je iz sljedeće tablice:

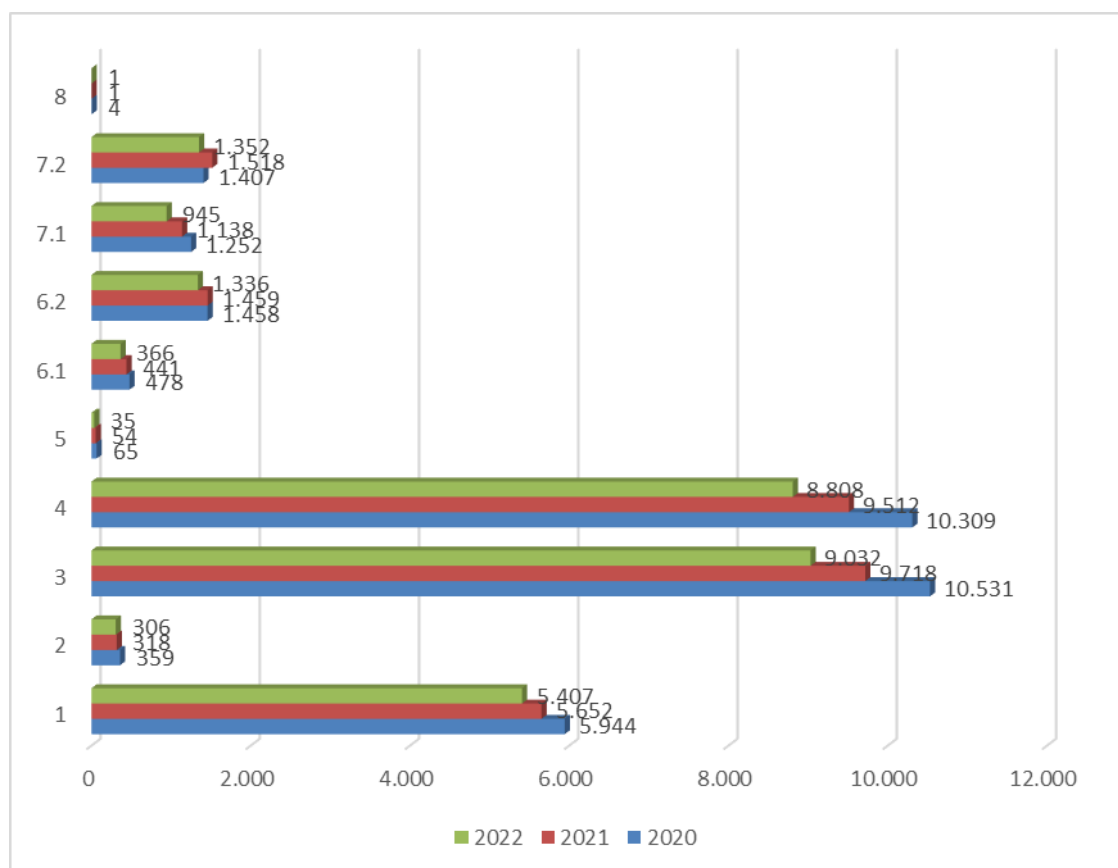
PODRUŽNICA	BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA PO GODINAMA (stanje na dan 31. 12. navedenih godina)									
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
FEDERACIJA BiH	391.942	392.265	389.865	372.207	349.699	329.907	307.864	323.244	299.717	284.842
UKUPNO HNŽ-HNK	32.550	33.818	34.453	33.327	32.183	30.703	29.755	31.807	29.811	27.588
ČAPLJINA	3.179	3.359	3.487	3.376	3.283	3.006	2.911	3.169	3.046	2.864
ČITLUK	2.496	2.513	2.682	2.700	2.708	2.663	2.598	3.185	2.991	2.592
JABLANICA	2.257	2.358	2.367	2.293	2.132	2.118	1.985	2.120	1.949	1.796
KONJIC	3.929	4.170	4.088	4.128	3.973	3.842	3.709	3.824	3.599	3.240
MOSTAR	16.216	16.876	17.232	16.325	15.680	14.926	14.535	15.378	14.190	13.261
NEUM	421	390	429	403	376	356	339	358	362	366
PROZOR-RAMA	1.917	1.990	1.981	1.980	1.946	1.861	1.794	1.813	1.832	1.786
RAVNO	32	35	37	38	40	39	37	38	40	39
STOLAC	2.103	2.127	2.150	2.084	2.045	1.892	1.847	1.922	1.802	1.644

Na dan 31. prosinca 2022. u evidenciji nezaposlenih osoba nalazilo se 27.588 osoba. U odnosu na kraj 2021., kada se na evidenciji nalazilo 29.811 nezaposlenih osoba, smanjen je broj za 2.223 osobe ili za 7,46 %.

Struktura nezaposlenih osoba prema stupnjevima stručnoga obrazovanja na dan 31. 12. 2022. je sljedeća:

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	2.864	1.608	462	46	1.022	912	8	52	112	66	184	0
ČITLUK	2.592	1.456	180	1	1.039	934	1	37	128	61	211	0
JABLANICA	1.796	1.046	426	31	613	540	4	17	65	74	26	0
KONJIC	3.240	1.851	1.157	13	1.006	770	1	20	161	68	44	0
MOSTAR	13.261	7.218	2.377	192	3.826	4.593	15	205	734	601	717	1
NEUM	366	171	40	1	139	128	2	2	22	6	26	0
PROZOR-RAMA	1.786	939	468	9	712	448	1	14	52	19	63	0
RAVNO	39	22	7	0	14	11	0	1	1	2	3	0
STOLAC	1.644	820	290	13	661	472	3	18	61	48	78	0
UKUPNO	27.588	15.131	5.407	306	9.032	8.808	35	366	1.336	945	1.352	1

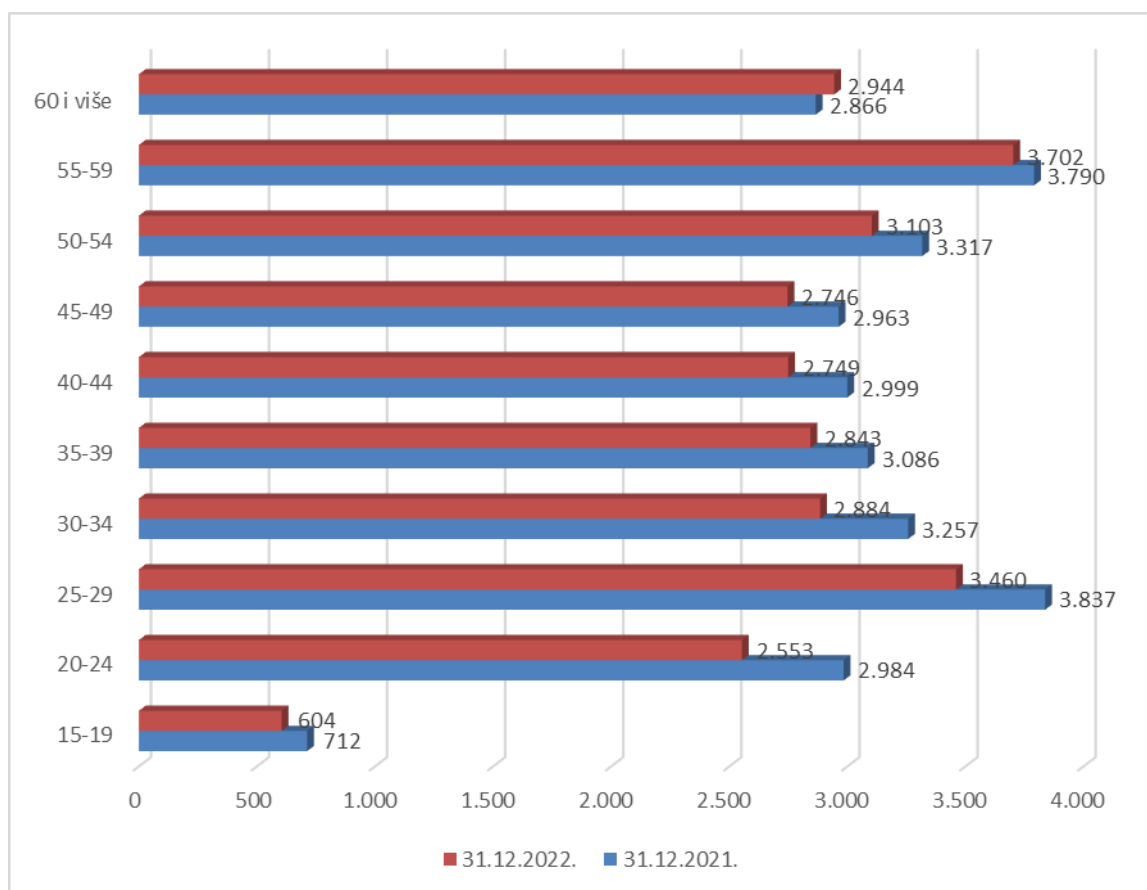
U sljedećem prikazu vidljive su promjene u broju nezaposlenih osoba u odnosu na stupanj stručnoga obrazovanja u 2020., 2021. i 2022.

Najbrojnija zanimanja u pojedinim stupnjevima obrazovanja su:

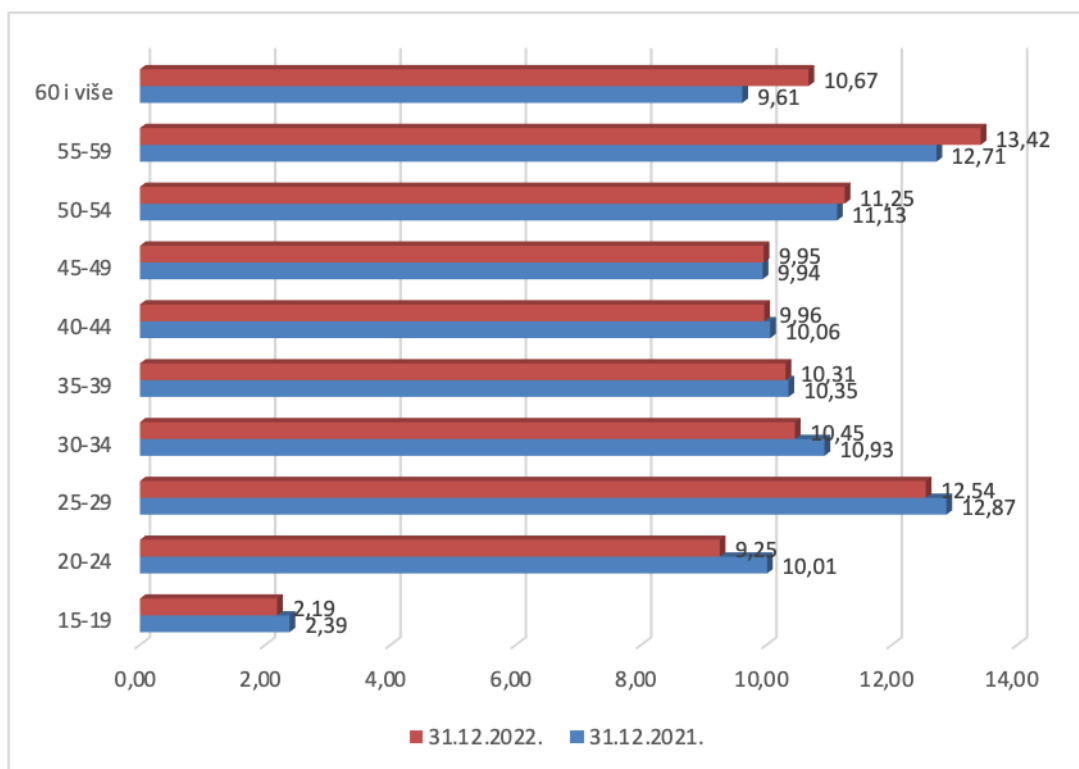
STUPANJ 1 i 2	radnici za jednostavne poslove 5.407, pomoćnik u kuhinji 52, daktilograf 39, radnici u tekstilnoj proizvodnji 29, krojač 19, pomoćni cvječar 18, moler 12, pomoćni zidar 9 itd.
STUPANJ 3 i 5	prodavač 1.636, frizer za žene 818, kuhar 769, bravar 639, automehaničar 563, konobar 528, kovinotokar 348, vozač teretnoga vozila 224 itd.
STUPANJ 4	ekonomski tehničar 1.567, maturant gimnazije 1.455, strojarski tehničar 694, turistički tehničar 477, medicinska sestra 446, elektrotehničar 421, poljoprivredni tehničar 335, tehničar cestovnoga prometa 315 itd.
STUPANJ 61 i 62	ekonomist 187, pravnik 165, kriminalist 71, fizioterapeut 66, informatičar 63, učitelj predškolske djece, građevinski inženjer 45, socijalni radnik 34, inženjer računarstva 32, inženjer medicinske radiologije 29 itd.
STUPANJ 71, 72 i 8	pravnik 294, ekonomist 183, profesor engleskoga jezika 131, inženjer agronomije 106, pedagog 86, strojarski inženjer 75, profesor tjelesne i zdravstvene kulture 72, kriminalist 64 itd.

Usporedba starosne struktura nezaposlenih osoba u evidenciji za 2021. i 2022. izgleda ovako:

U skoro svim dobnim kategorijama smanjio se broj nezaposlenih osoba. Iz prethodnog prikaza je vidljivo da se razlika u broju nezaposlenih osoba u dvije promatrane godine smanjuje s povećanjem starosne dobi, a u kategoriji 60 godina i više - broj nezaposlenih čak je i veći nego u 2021.

Ako podatke promatramo u udjelima (postotcima) zastupljenosti pojedinih starosnih skupina u odnosu na ukupan broj nezaposlenih osoba, situacija je sljedeća:

Nezaposlenih osoba u dobi do 30 godina je 24 %, a to je za 1,3 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Udio nezaposlenih u dobi od 30 do 40 godina iznosi 20,8 %, što je manje za 0,5 % u odnosu na 2021.

Kategorija preko 50 godina sudjeluje sa 35,5 % u ukupnom broju nezaposlenih osoba, i radi se o povećanju od 2,05 %. Evidencija nezaposlenih osoba „stari“, i to dodatno usložnjava problem zadovoljavanja potreba na tržištu rada. Jedno od rješenja ovoga problema jest organiziranje provođenja obuka za tražene poslove u sustavu cjeloživotnoga obrazovanja i obrazovanja odraslih, za što je potrebna uređena zakonska regulativa i stabilan sustav obrazovanja ovoga tipa, što trenutno nije slučaj.

U sljedećoj tablici predstavljen je broj nezaposlenih osoba prema vremenu čekanja na zaposlenje:

UKUPNO	VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE									
	do 6 mjeseci	6 - 9 mjeseci	9 - 12 mjeseci	12 - 18 mjeseci	18 - 24 mjeseci	2 - 3 godine	3 - 5 godina	5 - 7 godina	7 - 9 godina	preko 9 godina
2021. 29.811	4.205	1.181	1.166	2.331	2.078	3.180	3.519	2.194	1.761	8.196
2022. 27.588	4.547	1.209	994	1.692	1.199	2.635	3.608	2.245	1.498	7.961

Broj nezaposlenih osoba koje traže prvo zaposlenje bio je 8.208 ili 29,75 %, od ukupnoga broja registriranih nezaposlenih osoba. U odnosu na kraj 2021., njihov broj je manji za 748 osoba. Broj žena koje prvi put traže zaposlenje je 4.793 ili 17,37% od ukupnoga broja nezaposlenih osoba.

Prema radnom stažu, broj nezaposlenih osoba je sljedeći:

UKUPNO	RADNI STAŽ								
	do 1 godine	1 - 5 godina	5 - 10 godina	10 - 15 godina	15 - 20 godina	20 - 25 godina	25 - 30 godina	30 - 35 godina	preko 35 godina
19.380	4.948	6.380	3.449	2.169	1.152	683	381	159	59

Iz pregleda je vidljivo da na evidenciji ima 2.434 nezaposlene osobe koje imaju više od 15 godina radnoga staža, a to predstavlja 8,82 % ukupnoga broja nezaposlenih osoba na evidenciji.

Prema narodnosti, nezaposlene osobe su se izjasnile kako slijedi:

UKUPNO	NARODNOST									
	BOŠNJAK	HRVAT	SRBIN	SLOVENAC	ALBANAC	CRNOGORAC	MAKEDONAC	ŽIDOV	ROM	OSTALI
27.588	14.271	12.063	666	4	93	3	3	1	212	272

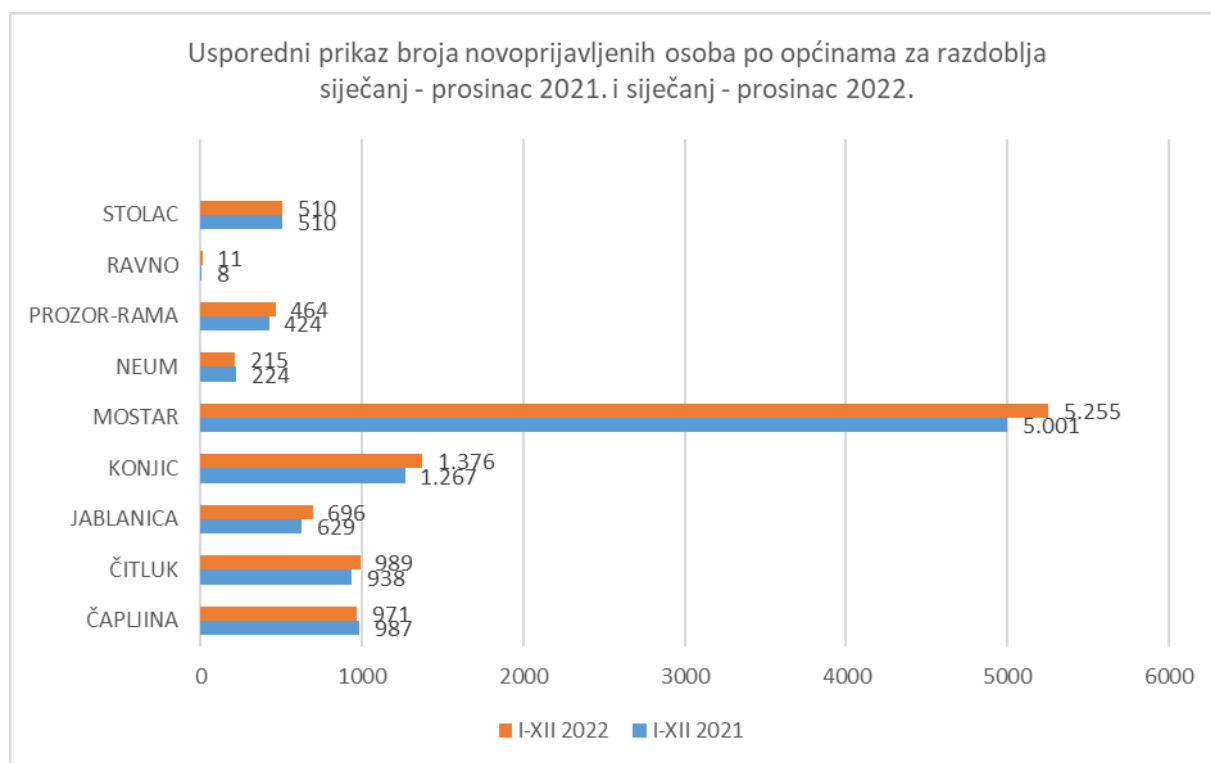
U evidenciji se nalazi ukupno 3.502 razvojačenih branitelja kao i 738 članova obitelji poginulih i nestalih branitelja. U ukupnome broju nezaposlenih osoba koncem prosinca nalazi se: 333 ratna vojna invalida, 189 osoba s faktorom otežane zapošljivosti i 388 ostalih invalida.

Prijavljivanje u evidenciju

Tijekom 2022. u evidenciju nezaposlenih osoba u podružnicama Službe prijavilo se ukupno 10.487 osoba. U odnosu na proteklu godinu to je više za 499 osoba ili za 5 % i 11,70% manje od godišnjega planiranog broja.

Struktura novoprijavljenih nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	971	563	103	9	300	331	2	11	66	26	122	1
ČITLUK	989	599	39	1	292	287	1	8	88	52	221	0
JABLANICA	696	314	88	7	243	216	1	7	53	54	27	0
KONJIC	1.376	658	264	1	408	434	2	12	151	49	55	0
MOSTAR	5.255	2.766	467	26	1.159	1.940	4	67	558	331	701	2
NEUM	215	93	11	0	74	80	2	1	16	2	29	0
PROZOR -RAMA	464	210	68	0	170	133	1	4	26	12	50	0
RAVNO	11	7	0	0	5	4	0	0	0	0	2	0
STOLAC	510	286	31	1	147	178	0	5	45	30	73	0
UKUPNO	10.487	5.496	1.071	45	2.798	3.603	13	115	1.003	556	1.280	3

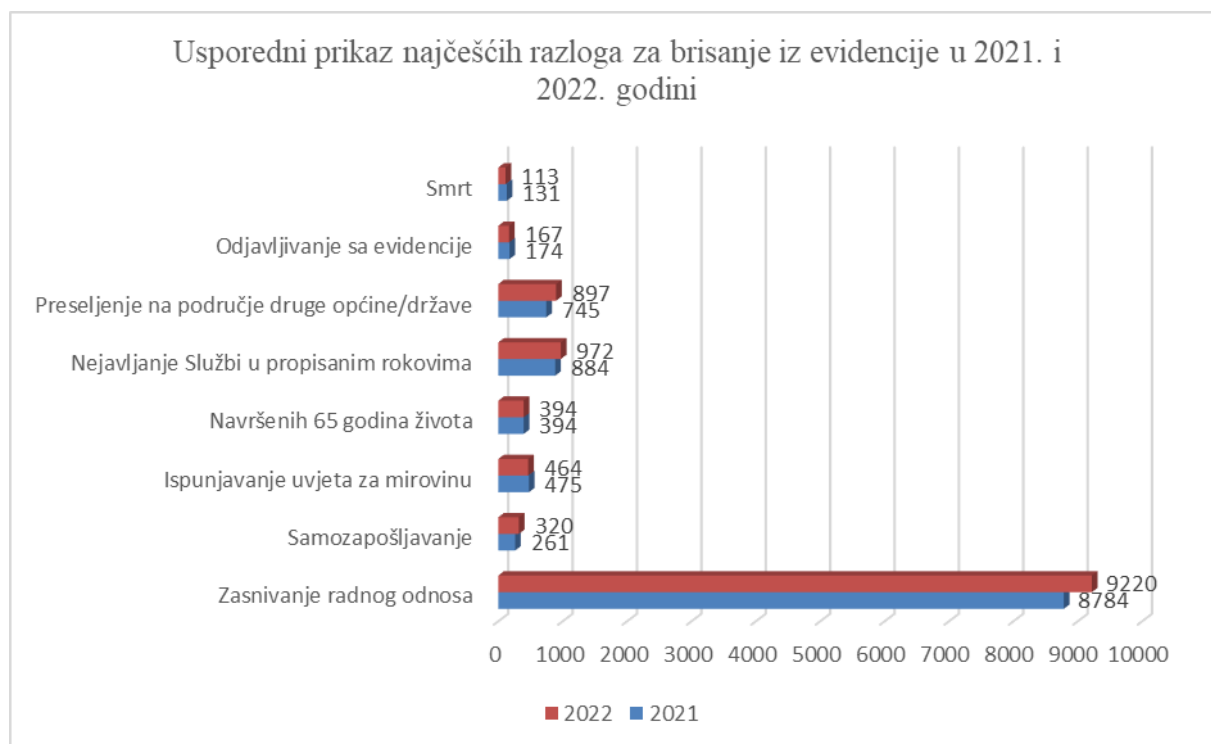
Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba, žene čine 5.496 ili 52,4 %.

Ako se pogledaju temelji prijave u evidenciju, najzastupljenije kategorije su: prijava zbog prestanka radnoga odnosa – 72,7 % (za 1,3 % manje u odnosu na 2021.) i završetak školovanja – 11,67 %. Od svih prestanaka radnih odnosa, njih 42,26 % odnosi se na istek vremena rada po ugovoru. Na kraju 2021. taj je postotak iznosio 45,60 %. Drugi najčešći razlog prekida radnoga odnosa je tehnološki ili ekonomsko - organizacijski višak, na koji se odnosi 30,66 % svih prekida radnoga odnosa u promatranom razdoblju (u 2021. taj je udio

iznosio 32,20 %), a na trećem mjestu su sporazumni prekidi radnoga odnosa s udjelom od 15,26 % (povećanje u od 3,56 % u odnosu na prethodnu godinu).

Brisanje iz evidencije

Iz evidencije je, prema različitim temeljima, brisano 12.721 nezaposlenih osoba, tj. 713 ili za 5,94 % više u odnosu na prethodnu godinu. Od toga broja, 72,56 % odnosi se na kategoriju onih osoba koje su brisane zbog zaposlenja. U 2021. taj udio je iznosio 73,10 %, a u 2020. 75,80%. Od ukupnoga broja osoba koje su izgubile status nezaposlene osobe, njih 5.045 su žene ili 54,72 %.

Struktura brisanih osoba iz evidencije prema stupnju stručnoga obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	1.159	675	108	12	349	389	4	17	77	40	161	2
ČITLUK	1.380	797	65	4	406	467	3	22	92	65	256	0
JABLANICA	849	379	105	5	297	273	0	4	63	69	33	0
KONJIC	1.737	797	314	3	505	557	3	19	190	63	82	1
MOSTAR	6.196	3.288	552	31	1.452	2.165	14	112	609	450	810	1
NEUM	211	101	10	0	68	75	1	3	13	4	37	0
PROZOR -RAMA	510	231	77	2	202	120	2	4	32	15	56	0
RAVNO	12	3	1	0	5	6	0	0	0	0	0	0
STOLAC	667	344	69	1	196	228	5	6	51	42	69	0
UKUPNO	12.721	6.615	1.301	58	3.480	4.280	32	187	1.127	748	1.504	4

Zaposlenost, zapošljavanje i posredovanje u zapošljavanju

Zaposlenost

Prema procjeni Federalnoga zavoda za statistiku, od ukupnoga broja nazočnoga stanovništva prema starosti i općinama, na dan 30. 6. 2022. na području HNŽ-a bilo je 213.127 stanovnika (za 1.396 manje u odnosu na isto razdoblje 2021.). Do 14 godina bilo je 28.018, od 15 do 64 godine 143.984 te preko 65 godina 41.125 stanovnika.

Prikaz procjene broja stanovništva prema dobi u 2021. i 2022. - Podaci Federalnoga Zavoda za statistiku

Opis	Datum procjene	Ukupno	Po godinama starosti		
			0-14	15-64	65 +
Federacija Bosne i Hercegovine	30. 6. 2021.	2.168.602	307.727	1.499.495	361.380
	30.06.2022.	2.156.846	30.837	1.486.833	369.176
Hercegovačko-neretvanska županija (kanton)	30. 6. 2021.	214.523	28.627	145.485	40.411
	30.06.2022.	213.127	28.018	143.984	41.125

Prikaz procjene broja stanovništva prema dobi u 2022. po općinama u HNŽ-u - Podaci Federalnoga Zavoda za statistiku

OPIS	UKUPNO	PO GODINAMA STAROSTI		
		0 - 14	15 - 64	65 +
FEDERACIJA BIH	2.156.846	30.837	1.486.833	369.176
HERCEGOVAČKO- NERETVANSKA ŽUPANIJA	213.127	28.018	143.984	41.125
ČAPLJINA	24.363	3.004	16.495	4.864
ČITLUK	17.828	2.566	12.215	3.047
JABLANICA	9.440	1.212	6.438	1.790

KONJIC	23.135	2.826	15.655	4.654
MOSTAR	103.948	14.928	69.227	19.793
NEUM	4.358	336	2.949	1.073
PROZOR -RAMA	13.104	1.512	9.409	2.183
RAVNO	3.204	160	2.047	997
STOLAC	13.747	1.474	9.549	2724

Prema prikupljenim podacima, na području koje pokriva Služba, krajem 2022. djeluje 7.762 pravnih subjekta koji ukupno zapošljavaju 55.789 radnika.

Krajem 2021. taj je broj iznosio 53.699 radnika, koji su radili u 7.619 pravnih subjekata. Dakle, radi se o povećanju broja zaposlenih osoba od 3.88 %. Podaci su dobiveni od Porezne uprave Federacije BiH.

Prikaz broja zaposlenih osoba u HNŽ-u na dan 31. 12. 2022.

OPĆINA	UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH OSOBA	Državno vlasništvo		Privatno vlasništvo		Zadružn o vlasništvo o		Kombiniran o vlasništvo		Nema vlasništva (fondacije, vjerske zajednice, međunarod na predstavništva itd.)		Nepopunjeno	
		Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata
ČAPLJINA	3.655	594	15	1885	485	9	1	5	1	217	17	945	178
ČITLUK	5.179	436	12	3391	747	4	2	47	1	191	25	1.110	221
JABLANICA	1.968	231	9	769	233	0	0	238	2	81	12	649	61
KONJIC	6.463	800	18	2937	511	3	2	1702	6	224	13	797	147
MOSTAR	34.585	8307	91	13340	2898	8	6	1273	12	3388	164	8269	1079
NEUM	956	166	9	430	97	0	0	70	3	88	3	202	42
PROZOR - RAMA	1.415	420	17	517	211	0	0	59	1	155	11	264	49
RAVNO	166	51	5	58	21	0	0	0	0	21	2	36	9
STOLAC	1.402	434	11	585	221	7	3	0	0	115	10	261	70
UKUPNO	55.789	11439	187	23912	5424	31	14	3394	26	4480	257	12.533	1.856

Napomena: Za detalje pojedinih vrsta oblika organiziranja - pogledati tablice u prilogu izvješća.

U sljedećoj tablici predstavljene su stope zaposlenosti i nezaposlenosti na području FBiH, Hercegovačko-neretvanske županije i njezinih općina. Procjene stope zaposlenosti i nezaposlenosti treba uzeti sa zadržkom iz više razloga: broj radno sposobnog stanovništva je procjena, a u njoj su sadržane i kategorije učenika, studenti, korisnici povlaštenih mirovina i sl., a u broju nezaposlenih osoba je sadržan značajan udio onih osoba koje ne traže aktivno posao, koriste status nezaposlene osobe za ostvarivanje nekih drugih prava i sl.

OPIS	Radno aktivno stanovništvo	Zaposlene osobe	Nezaposlene osobe	Stopa zaposlenosti % (2 : 1) x 100	Stopa nezaposlenosti % 3 : (2+3) x 100
	1	2	3	4	5
Federacija BIH	1.486.833	540.421	284.842	36,35	34,51
UKUPNO HNŽ	143.984	55.789	27.588	38,75	33,09
ČAPLJINA	16.495	3.655	2.864	22,16	43,93
ČITLUK	12.215	5.179	2.592	42,40	33,35
JABLANICA	6.438	1.968	1.796	30,57	47,72
KONJIC	15.655	6.463	3.240	41,28	33,39
MOSTAR	69.227	34.585	13.261	49,96	27,72
NEUM	2.949	956	366	32,42	27,69
PROZOR- RAMA	9.409	1.415	1.786	15,04	55,80
RAVNO	2.047	166	39	8,11	19,02
STOLAC	9.549	1.402	1.644	14,68	53,97

Udio zaposlenih s područja naše Županije u ukupnoj zaposlenosti Federacije je 10,32 % (to je više za 0,22 % u odnosu na prethodnu godinu), dok je udio nezaposlenih 9,69 % i za 0,25 % je manji u odnosu na 2021. Udio radno aktivnoga stanovništva iznosi 9,68%.

¹„U izvještajnoj godini županijska inspekcija rada za oblast radnih odnosa izvršila je ukupno 511 inspekcijskih nadzora tijekom kojih je zatečeno 106 osoba angažiranih suprotno Zakonu o radu. Preventivnim djelovanjem inspekcije, 159 osoba je zasnovalo radni odnos. Kroz pojavu neplaćanja doprinosa na plaću i iz plaće, mnogo se više ogleda „siva ekonomija“ nego u samoj pojavi rada bez ugovora o radu. I dalje je kontinuirano prisutan problem povrede prava radnika iz radnoga odnosa od strane poslodavaca, i to najčešće:

- neutemeljeni otkazi radnika kao posljedica traženja zaštite svojih radnih prava
- radno vrijeme radnika duže od zakonom propisanoga
- neplaćanje prekovremenog rada
- neisplaćivanje plaća radnicima dulje vremensko razdoblje ili kašnjenje s isplatama
- raspoređivanje radnika na druga radna mjesta bez obzira na ugovore o radu koji su zaključeni za određena radna mjesta
- rad za vrijeme blagdana u onim djelatnostima gdje rad nije neophodan (ugostiteljstvo i trgovina i dr.).

Na temelju evidencije inspekcije rada na području HNŽ-a uočena je značajna pojava zatvaranja gospodarskih subjekata zbog čega su radnici ostali bez posla. Na pojavu zatvaranja objekata utjecala je i pojava pandemije COVID-19 virusa.

Prekovremeni rad prisutan je u svim djelatnostima, a najviše kod poslodavaca koji se bave trgovinom. Teško ga je utvrditi jer ga radnici često poriču zbog straha od gubljenja posla (primjerice, tijekom inspekcijske kontrole radnici navode da mijenjaju radnoga kolegu i sl.). Honorarni rad se povremeno zatiče u izdavačkim poduzećima odnosno novinskim kućama.

Kod poslodavaca je evidentno i zaključivanje ugovora o djelu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova umjesto zaključivanja ugovora o radu. Po upozorenju inspekcije, poslodavci najčešće zaključuju ugovore o radu s radnikom, što je zakonit način zasnivanja radnoga odnosa.

Prisutna je pojava diskriminacije u zapošljavanju, osobito u privatnom sektoru, ali je o navedenom Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ-a uglavnom informirano usmenim putem, opet zbog straha radnika od gubitka posla. Slučajevi diskriminacije radnika i nezaposlenih osoba koje traže zaposlenje o kojima smo upoznati su:

- žene – porodilje koje zbog trudnoće ostaju bez posla
- poslodavac kod zapošljavanja žena postavlja uvjet da nisu udane
- prednost zapošljavanja muškaraca u odnosu na žene bez obzira na istu kvalifikaciju
- osobama koje pretrpe povredu na radu ne isplaćuje se plaća jer su, po navodima poslodavca, „beskorisne“,
- uskraćivanje prava na odmor u tijeku rada, kao i nedovoljno korištenje odmora između dva radna dana
- prisiljavanje radnika na rad na dan državnih praznika i vjerskih blagdana
- starosna dob kod zapošljavanja
- neomogućavanje radniku korištenje minimalnoga godišnjeg odmora.

Opća prosudba kada se analizira stanje na tržištu rada je:

- mlađe osobe su posebno pogođene nezaposlenošću, jer čak i kad završe pripravnički staž, godinama kasnije su nezaposlene
- postoji i problem zapošljavanja osoba preko 45 godina
- nedostatak proizvodnih djelatnosti u kojima bi se mogao zaposliti veći broj osoba

¹ Podaci Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ

- sve veći broj gospodarskih subjekata prestaje s radom zbog nedostatka posla
- nedovoljan broj programa za poticaje zapošljavanja u svim segmentima gospodarstva.

Navedeno je samo dio problema s kojima smo suočeni. Konkretnije mjere i povećanje stope zaposlenosti mogu se očekivati donošenjem Programa mjera za poticaj zapošljavanja u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, a u skladu s financijskim sredstvima s kojima bi županija raspolagala za tu namjenu.“

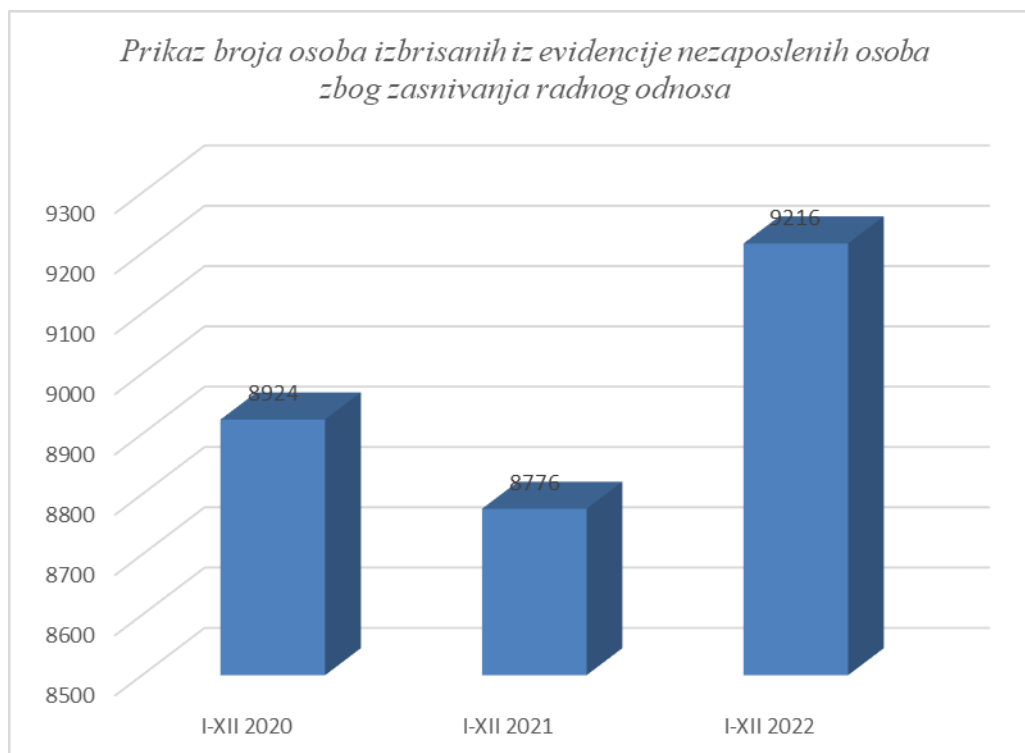
Zapošljavanje

Tijekom 2022. Služba je ukupno prikupila i objavila 1.612 oglasa i natječaja o slobodnim radnim mjestima za 7.263 radnika. Od toga se 715 poslodavaca javilo Službi sa zahtjevom za objavu natječaja, a iskazali su potrebu za 3.005 radnika. Tijekom izvještajne godine izradili smo 1.575 prijava potreba za radnicima. Promatrano prema stupnju stručnoga obrazovanja, struktura traženih radnika od Službe izgleda ovako:

PO SJEDIŠTU POSLODAVCA	Broj traženih radnika	Od toga na:		PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
		neodređeno	određeno	1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	140	28	112	40	1	29	12	0	39	6	10	2	1
ČITLUK	134	58	76	0	0	93	15	0	0	1	3	22	0
JABLANICA	6	4	2	0	0	0	2	0	0	0	4	0	0
KONJIC	318	29	289	107	11	96	24	0	0	63	1	16	0
MOSTAR	2.036	768	1.268	201	104	174	621	1	105	290	351	179	10
NEUM	104	51	53	4	0	5	42	0	1	0	2	50	0
PROZOR-RAMA	26	10	16	7	0	0	2	0	2	13	0	2	0
RAVNO	30	4	26	0	1	4	5	0	0	2	2	16	0
STOLAC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	2.794	952	1.842	359	117	401	723	1	147	375	373	287	11

Evidentno je da poslodavci preferiraju zapošljavanje na određeno radno vrijeme.

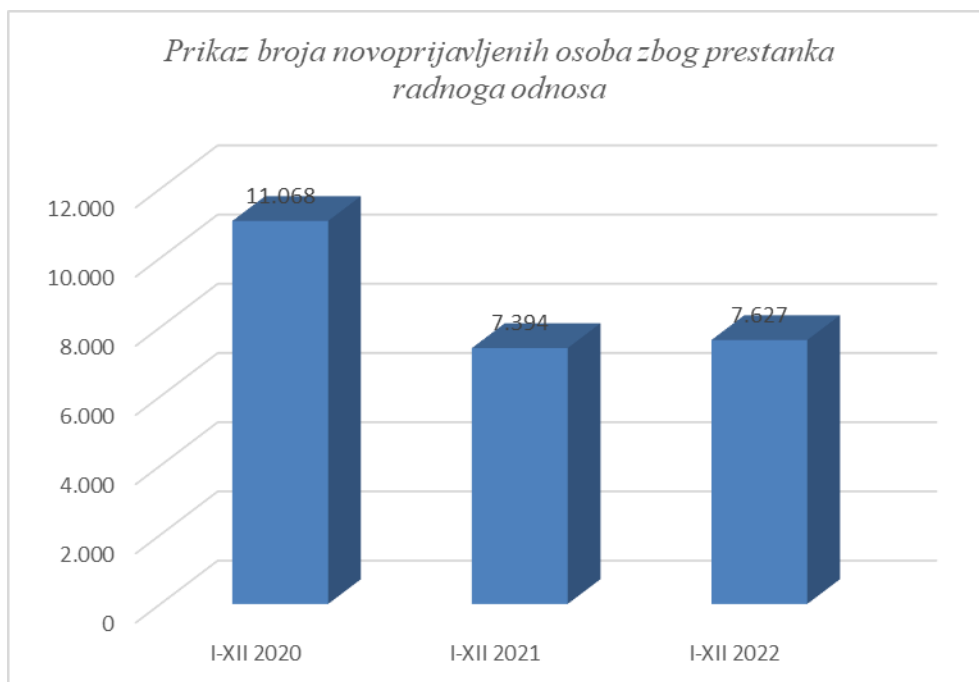
U izvještajnom razdoblju, iz evidencije je radi zaposlenja brisano 9.216 osoba, a od toga je 5.044 žena. U odnosu na isto razdoblje prošle godine (8.776 zaposlenih osoba) što je više za 440 osoba, tj. 5 %, a 320 osoba je na tržište rada došla kroz samozapošljavanje.

Struktura zaposlenih prema stupnju stručnoga obrazovanja

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga Žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	795	489	55	6	232	266	3	14	59	32	127	1
ČITLUK	964	613	27	2	269	309	1	13	68	57	218	0
JABLANICA	652	291	72	2	231	213	0	4	47	57	26	0
KONJIC	1.325	615	206	3	393	418	0	10	166	56	73	0
MOSTAR	4.525	2.550	285	18	948	1.573	4	86	513	388	709	1
NEUM	190	94	7	0	62	68	1	2	12	4	34	0
PROZOR-RAMA	292	138	32	1	106	78	1	4	16	12	42	0
RAVNO	6	2	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
STOLAC	467	252	16	0	120	183	1	4	45	38	60	0
UKUPNO	9.216	5.044	700	32	2.364	3.111	11	137	926	644	1.289	2

Tijekom izvještajne godine, u evidenciju nezaposlenih osoba, a zbog prekida radnoga odnosa, prijavilo se 7.627 osoba, što je u odnosu na prošlu godinu više za 3,15 %. Od toga broja njih 4.028 su žene ili 52,81 %.

Pregled prestanaka radnoga odnosa po općinama

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	690	405	59	5	210	253	2	10	37	21	93	0
ČITLUK	755	476	27	1	229	232	1	8	52	52	153	0
JABLANICA	535	234	70	7	195	152	1	2	34	52	22	0
KONJIC	946	443	165	1	287	289	2	11	108	48	35	0
MOSTAR	3.891	2.051	310	15	899	1.466	3	64	343	307	482	2
NEUM	172	76	7	0	61	71	1	1	12	2	17	0
PROZOR -RAMA	270	131	30	0	98	85	1	3	16	11	26	0
RAVNO	6	3	0	0	4	2	0	0	0	0	0	0
STOLAC	362	209	18	0	110	135	0	5	25	23	46	0
UKUPNO	7.627	4.028	686	29	2.093	2.685	11	104	627	516	874	2

Posredovanje u zapošljavanju

Aktivnosti posredovanja provedene su u okviru redovitih zadataka Službe predviđenih Statutom, Programom rada za 2022. kao i Strateškim planom Službe za razdoblje 2021. – 2023.

Održavali su se redoviti kontakti s podružnicama u cilju međumjesnoga posredovanja za zahtjeve poslodavca koji svoje potrebe za radnom snagom ne mogu zadovoljiti na području podružnice u kojem obavljaju svoju djelatnost. U 2022. poslodavci su dostavili ukupno 55 međumjesnih prijava potrebe za radnicima, a kao najtraženija zanimanja pokazala su se: ugostiteljski i građevinski radnici, trgovci, medicinski tehničari, vozači, električari, kuhari, konobari, sobarice, odgajatelji, telefonski operateri i ekonomisti.

U okviru međudržavnoga posredovanja, Služba održava redovite kontakte i razmjenjuje informacije s Agencijom za rad i zapošljavanje BiH u vezi sa zapošljavanjem u inozemstvu. Posredovanje za zapošljavanje u Republici Sloveniji odvija se na temelju Operativnoga protokola za zapošljavanje u Republici Sloveniji. Na temelju dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u SR Njemačkoj te kontinuirano otvorenog javnog poziva za zapošljavanje radnika za zdravstvenu skrb u SR Njemačkoj, Služba izvršava definirane obveze i redovito izvještava Agenciju za rad i zapošljavanje BiH o poduzetim aktivnostima.

Aktivna politika zapošljavanja

U izvještajnom razdoblju radilo se, kako na realizaciji programa iz ranijih razdoblja, tako i na pripremi i realizaciji aktivnih mjera iz tekuće godine. Zbog nedostatka vlastitih sredstava u Službi je izostalo pokretanje programa zapošljavanja koji bi se financirali iz sredstava Službe.

U nastavku slijedi detaljnije izvješće za programe čija se realizacija djelomično odvijala u izvještajnom razdoblju:

- Program sufinanciranja zapošljavanja 2022.

Programom su planirana sredstva za Hercegovačko-neretvansku županiju u iznosu od 4.463.507,54 KM. U izvještajnom razdoblju objavljena su 3 javna poziva, i to za mjere zapošljavanja (od 14. 3. do 16. 3. 2022.), za mjere samozapošljavanja (od 23. 3. do 25. 3. 2022.) te za mjeru *Tražim poslodavca* koji je objavljen 6. 6. 2022. U nastavku slijede podaci o realizaciji pojedinih mjera.

- *Zapošljavanje vježbenika 2022.* - Cilj ove mjere je što većem broju mladih osoba do 30 godina omogućiti osposobljavanje za rad u struci i stjecanje prvoga radnog iskustva u zvanju za koje su se školovale, te tako poboljšati njihovu konkurentnost i integraciju na tržištu rada. Mjera je namijenjena osobama sa srednjom stručnom spremom (III. i IV. stupanj), uz zasnivanje radnoga odnosa u trajanju od šest mjeseci te osobama s višom (VI. stupanj) i visokom stručnom spremom, uz zasnivanje radnoga odnosa u trajanju od 12 mjeseci. U okviru raspoloživih sredstava, odobreno je 17 prijava te je zaključeno 16 ugovora o sufinanciranju. Zaposlene su 143 osobe iz ciljne skupine i to: 141 osoba s visokom stručnom spremom i dvije osobe sa srednjom stručnom spremom te je utrošeno 885.192,00 KM.

- *Mladi s iskustvom 2022.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom/stažom dobi do 35 godina, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba u Federaciji BiH prije dana objave Javnoga poziva, odnosno aktiviranja liste „na čekanju“ i to:

- a) bez obzira na stručnu spremu, na razdoblje od šest mjeseci
- b) s višom (VI. stupanj) i visokom stručnom spremom (VII. stupanj), uz zasnivanje radnoga odnosa u trajanju od 12 mjeseci.

Cilj ove mjere je što većem broju osoba iz ciljne grupe omogućiti učinkovitiju integraciju na tržištu rada. Po završetku Javnoga poziva, odobreno je osam prijava, nakon aktiviranja liste „na čekanju“ dodatno su odobrene još tri prijave, te je zaključeno deset ugovora, a zaposlene su 24 osobe (20 s visokom/višom stručnom spremom i četiri sa srednjom stručnom spremom). Ukupno je utrošeno 133.116,00 KM.

- *Prilika za sve 2022.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje nezaposlenih osoba bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja na duže razdoblje, i to u trajanju od šest ili 12 mjeseci, uz podršku poslodavcu refundiranjem $\frac{1}{2}$ subvencije nakon 6. do 12. mjeseca razdoblja sufinanciranja, i to isključivo kod poslodavaca u privatnome sektoru. Cilj ove mjere je nezaposlenim osobama olakšati integraciju na tržištu rada i spriječiti dugotrajnu nezaposlenost, uz mogućnost pružanja podrške poslodavcu u obliku produženoga sufinanciranja zapošljavanja te doprinijeti povećanju opće stope zaposlenosti. U izvještajnom razdoblju, u okviru ove mjere, odobreno je 79 prijava u okviru raspoloživih sredstava, zaključena su 74 ugovora pri čemu je zaposlena 171 osoba, te je utrošeno 643.503,96 KM.

- *Tražim poslodavca 2022.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja osoba prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana otvaranja javnoga poziva za tu mjeru, bez obzira na radno iskustvo, dob i stručnu spremu, uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje od šest ili 12 mjeseci. Nezaposlena osoba iz ciljne grupe prijavljuje se na javni poziv unoseći tražene podatke o sebi u Obrazac - Tražim poslodavca (Obrazac TP). Nakon što nezaposlena osoba pronađe poslodavca koji je spreman zaposliti je, poslodavac se prijavljuje za sudjelovanje u Programu uz unos šifre iz Obrasca - Tražim poslodavca (Obrazac TP) osobe koju namjerava zaposliti. Cilj je te mjere, koja je fokusirana na nezaposlene osobe, nezaposlenim osobama olakšati integraciju na tržištu rada i spriječiti dugotrajnu nezaposlenost, ali i pojačati njihovu motivaciju i aktivnost u traženju posla. Nezaposlene osobe su iskazale veliki interes za tu mjeru, te su nakon obrade odobrenih prijava poslodavaca zaključena 123 ugovora o sufinanciranju i zaposleno je 188 osoba te je utrošeno 924.400,00 KM.

- *Zapošljavanje žena 2022.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje nezaposlenih žena bez obzira na: stupanj obrazovanja, radno iskustvo i dob, na razdoblje od šest mjeseci i zapošljavanje nezaposlenih žena više (VI. stupanj) i visoke stručne spreme (VII. stupanj), bez obzira na radno iskustvo i dob, na razdoblje od 12 mjeseci. Cilj mjere je nezaposlenim ženama olakšati integraciju na tržištu rada, spriječiti dugotrajnu nezaposlenost i doprinijeti povećanju stope zaposlenosti žena. U okviru ove mjere, nakon obrade odobrenih prijava po Javnome pozivu i nakon aktiviranja liste „na čekanju“, zaključeno je 49 ugovora, zaposlene su 74 žene i utrošeno je 286.800,00 KM.

- *Periodično (sezonsko) zapošljavanje 2022.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba, bez obzira na: radno iskustvo, dob i stupanj obrazovanja, uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje do šest mjeseci. Cilj

mjere je nezaposlenim osobama olakšati integraciju na tržištu rada i spriječiti dugotrajnu nezaposlenost, zatim poslodavcima osigurati radnu snagu u skladu s njihovim potrebama. Zaključeno je devet ugovora, zaposlene su 34 osobe te je utrošeno 88.440,00 KM.

- *Zapošljavanje razvojačenih branitelja 2022.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje osoba, i to razvojačenih branitelja i razvojačenih branitelja dobrovoljaca prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv/aktiviranja liste „na čekanju“, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja, i to u trajanju od šest ili 12 mjeseci. U izvještajnom su razdoblju za ovu mjeru evidentirane četiri prijave, sklopljena su dva ugovora, pri čemu su zaposlene dvije osobe te je utrošeno 9.000,00 KM.

- *Javni radovi i pomoć potrebitima 2022.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stupanj obrazovanja, uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje od 1 do 12 mjeseci. Cilj te mjere je osigurati zapošljavanje (radno) angažiranje nezaposlenih osoba s evidencije nezaposlenih s područja Federacije BiH. Nadalje, cilj mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, motivacija za traženje posla te integracija na tržište rada kroz vremenski ograničen radni angažman i društveno koristan rad (npr. zaštita i očuvanje okoliša, sanacija divljih deponija, uređenje cesta, otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, socijalna zaštita, pomoć starim i nemoćnim osobama, zaštita kulturnih spomenika, obrazovni programi i sl.). U okviru obje podmjere zaključen je po jedan ugovor, ukupno zaposlene četiri osobe te je utrošeno 17.280,00 KM.

- *Nova mogućnost 2022.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba, i to:

- a) u dobi 40+ prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv/aktiviranja liste „na čekanju“, bez obzira na spol, stupanj obrazovanja i trajanje nezaposlenosti,
- b) osoba prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, najmanje 12 mjeseci prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, bez obzira na spol, dob i stupanj obrazovanja,
- c) osoba niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK) prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv/aktiviranja liste „na čekanju“, bez obzira na spol, dob i trajanje nezaposlenosti uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje do šest mjeseci.

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama, koje su u izuzetno lošoj situaciji, na tržištu rada olakša integracija i prekine dugotrajna nezaposlenost te da se poslodavcima osigura radna snaga u skladu s njihovim potrebama u trajanju od šest mjeseci. U okviru ove mjere zaključeno je devet ugovora o sufinanciranju, zaposleno je 14 osoba iz ciljne skupine te je utrošeno 66.621,00 KM.

- *Služba u suradnji s poslodavcima 2022.* - Mjera je namijenjena sufinanciranju zapošljavanja, a kroz partnerstvo Službe s poslodavcem i drugim organizacijama i institucijama. Zaključeno je 149 ugovora, zaposleno je 348 osoba (od toga 14 osoba na razdoblje od šest mjeseci i 334 osobe na razdoblje od 12 mjeseci) te je utrošeno 2.046.600,00 KM.

- Program sufinanciranja samozapošljavanja Start up 2022.

Ciljna skupina Programa su osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana podnošenja prijave na Javni poziv, bez obzira na stupanj obrazovanja i starosnu dob, a koje će po prijavi na Javni poziv registrirati i održati djelatnost u trajanju od najmanje 12 mjeseci. Program je proveden kroz sljedeće mjere:

- *Poduzetništvo za mlade 2022.* - Sufinanciranje samozapošljavanja mladih u dobi do 30 godina, bez obzira na spol, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv, radi pokretanja i registracije obrta (privrednoga) društva. Zavod će korisnicima sredstava, s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja u svim djelatnostima, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 550 KM (mjesečno). Navedeni iznos se uvećava za dodatnih 35 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). U okviru te mjere zaključena su 33 ugovora u izvještajnom razdoblju, zaposleno je 38 osoba, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 246.180,00 KM.
- *Poduzetništvo za žene 2022.* - Sufinanciranje samozapošljavanja žena, bez obzira na dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv, radi pokretanja i registracije obrta (privrednoga) društva. Zavod će korisnicima sredstava, s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja u svim djelatnostima, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 500 KM (mjesečno). Navedeni iznos se uvećava za dodatnih 35 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). U okviru te mjere zaključeno je 27 ugovora, zaposlene su 32 osobe, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 186.540,00 KM.
- *Poduzetništvo za sve 2022.* - Sufinanciranje samozapošljavanja osoba, bez obzira na spol, dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv radi pokretanja i registracije obrta (privrednoga) društva. Zavod će korisnicima sredstava, s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja u svim djelatnostima, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 470 KM (mjesečno). Navedeni iznos se uvećava za dodatnih 35 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). U okviru ove mjere zaključeno je 48 ugovora, zaposlene su 63 osobe iz ciljne grupe, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 332.736,00 KM
- *Poduzetništvo za razvojačene branitelje 2022.* - Sufinanciranje samozapošljavanja osoba i to demobiliziranih branitelja i demobiliziranih branitelja dobrovoljaca, bez obzira na spol, dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv radi pokretanja i registracije obrta (privrednoga) društva. Zavod će nezaposlenim osobama, tj. korisnicima sredstava s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja, bez obzira na vrstu djelatnosti, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 500 KM mjesečno za demobilizirane branitelje, odnosno 550 KM mjesečno za demobilizirane branitelje dobrovoljce koji su kao maloljetni dobrovoljno stupili u oružane snage u razdoblju od 18. 9. 1991. do 22. 4. 1996. (članak 2. stavak 2. Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji). Navedeni iznos se uvećava za dodatnih 35 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja

djelatnosti (društva). Ako korisnik u okviru pokrenute djelatnosti (društva) osim sebe zaposli i neku drugu osobu, prijavljenu na evidenciju nezaposlenih prije dana objave javnoga poziva, mjesečno će mu se isplaćivati (refundirati) sredstva u iznosu od po 440 KM po svakoj zaposlenoj osobi, bez obzira na dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja u trajanju od šest mjeseci. U okviru ove mjere pristiglo je šest prijava, zaključena su tri ugovora, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 19.260,00 KM.

- *Druga prilika 2022.* - Mjesečni iznos sufinanciranja samozapošljavanja po jednoj osobi ne može biti veći od 500 KM, a razdoblje sufinanciranja može trajati najviše 12 mjeseci. Navedeni iznos se uvećava za dodatnih 35 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). U okviru ove mjere zaključeno je 26 ugovora, zaposleno je 35 osoba (26 osoba na razdoblje od 12 mjeseci i devet dodatno zaposlenih osoba na razdoblje od šest mjeseci) te je utrošeno 191.880,00 KM.
- Projekt sufinanciranja zapošljavanja odgovarajućega stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom i srednjem obrazovanju u redovitoj nastavi u Federaciji BiH (u školskoj godini 2022./2023.)
Projekt za cilj ima zaposliti najmanje 125 osoba odgovarajućega stručnog kadra u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na razini Federacije BiH i ojačati njihove potencijale u svrhu poboljšanja obrazovnog procesa za djecu s poteškoćama u razvoju. Prvotno planirana sredstva za realizaciju Projekta na području HNŽ-a iznosila su 126.173,66 KM. Naknadno je potpisan Sporazum o suradnji u realizaciji projekta (II.), kojim je osigurano dodatnih 100.800,00 KM. Zaključeni su ugovori s ukupno 25 škola, i to 18 osnovnih i sedam srednjih škola. Angažiran je 41 asistent u nastavi. Ukupna vrijednost potpisanih ugovora iznosi 176.816,00 KM. U izvještajnom razdoblju tri osobe su prekinule radni odnos te su angažirane tri zamjenske osobe iz ciljne grupe.
- Projekt sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja djece poginulih branitelja 2022
Sredstva za realizaciju projekta sufinanciranja osigurali su Federalni zavod za zapošljavanje i Vlada HNŽ-K. Na dva Javna poziva prispjelo je 19 prijava i sve su prijave ispunjavale uvjete Javnoga poziva. U razdoblju do sklapanja Ugovora o sufinanciranju, jedan je poslodavac odustao od prijave. Ukupno je sklopljeno 18 Ugovora o sufinanciranju s 18 poslodavaca za zapošljavanje 25 osoba (19 VSS/VŠS i 6 SSS/KV/NK) u ukupnom iznosu od 225.600,00 KM.
- Projekt sufinanciranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2022.
Sredstva za realizaciju projekta sufinanciranja osigurala je Vlada HNŽ-K. Na dva Javna poziva prispjelo je 16 prijava i sve su prijave ispunjavale uvjete Javnoga poziva. Ukupno je sklopljeno 16 ugovora o sufinanciranju sa 16 poslodavaca za zapošljavanje 17 osoba (6 VSS/VŠS i 11 SSS/KV/NK) u ukupnome iznosu od 136.800,00 KM.
- Program sufinanciranja zapošljavanja Roma 2022.
Program se realizira s ciljem sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, cijeneći osobito njihovu socijalnu i drugu

osjetljivost, a radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada i sprječavanja dugotrajne nezaposlenosti. Za ovaj Program, u Hercegovačko-neretvanskoj županiji-kantonu, prijavio se jedan poslodavac s kojim su zaključena dva ugovora o sufinanciranju zapošljavanja za dvije osobe iz ciljne skupine te je utrošeno 24.000,00 KM.

Na temelju navedenoga, Služba je kroz realizirane programe u 2022. utrošila 6.642.876,96,00 KM, a učinak zapošljavanja je 1.258 novozaposlenih osoba.

Prikaz utroška sredstava i broja sufinanciranih osoba po mjerama/programima sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja u 2022.

	Naziv programa - mjere	Iznos utrošenih sredstava	Broj sufinanciranih osoba	Prosječni iznos sufinanciranja po osobi
1.	Zapošljavanje vježbenika 2022	885.192,00	143	6.190,15
2.	Mladi s iskustvom 2022.	133.116,00	24	4.713,17
3.	Prilika za sve 2022.	643.503,96	171	3.763,18
4.	Zapošljavanje žena 2022.	286.800,00	74	3.875,68
5.	Periodično/sezonsko zapošljavanje 2022.	88.440,00	34	2.601,18
6.	Zapošljavanje demobiliziranih branitelja 2022.	9.000,00	2	4.500,00
7.	Nova mogućnost 2022.	66.621,00	14	4.758,64
8.	Služba u suradnji s poslodavcima 2022.	2.046.600,00	348	5.881,03
9.	Poduzetništvo za mlade 2022.	246.180,00	38	6.478,42
10.	Poduzetništvo za žene 2022.	186.540,00	32	5.829,38
11.	Poduzetništvo za sve 2022.	332.736,00	63	5.281,52
12.	Poduzetništvo za demobilizirane branitelje 2022.	19.260,00	3	6.420,00
13.	Druga prilika 2022.	191.880,00	35	5.482,29
14.	Javni radovi 2022.	2.112,00	1	2.112,00
15.	Pomoć potrebitima 2022.	17.280,00	3	5.760,00
16.	Tražim poslodavca 2022.	924.400,00	188	4.917,02
17.	Projekt sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja djece poginulih branitelja 2022.	225.600,00	25	9.024,00
18.	Projekt sufinanciranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2022.	136.800,00	17	8.047,06
19.	Projekt sufinanciranja zapošljavanja odgovarajućega stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom i srednjem obrazovanju u redovitoj nastavi u Federaciji BiH (u školskoj godini 2022./2023.)	176.816,00	41	4.312,59
20.	Program sufinanciranja zapošljavanja	24.000,00	2	12.000,00

	Roma 2021.			
	Ukupno	6.642.876,96	1258	5.280,51

Profesionalno usmjeravanje

Kada je riječ o profesionalnome usmjeravanju, u izvještajnom razdoblju provodili smo uobičajene aktivnosti uključujući: pismeno informiranje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola, psihološko testiranje učenika, savjetovanje i grupni rad, tj. treninge s nezaposlenim osobama. Profesionalnom testiranju i savjetovanju je pristupilo 75 maturanata srednjih škola, koji su prošli testiranje osobnosti, intelektualnih sposobnosti, profesionalnih interesa i radnih vrijednosti, nakon čega su pozivani na individualno savjetovanje o nastavku obrazovanja.

Poslani su materijali o profesionalnome usmjeravanju i uslugama Službe u 73 škole s područja Hercegovačko-neretvanske županije-kantona, i to u 45 osnovnih i u 28 srednjih škola.

Satima profesionalnoga informiranja, održanima u Osnovnoj školi Čerin i Osnovnoj školi fra Didaka Buntića Čitluk, nazočilo je 113 učenika završnih razreda. Učenicima su ponuđene najnovije informacije o stanju na tržištu rada te pravima i obvezama u vezi s prvom prijavom na evidenciju nezaposlenih osoba. Imali su priliku bolje upoznati vlastite sklonosti i interese kroz Upitnik samoprocjene profesionalnih interesa.

Trening za karijerno usmjeravanje i traženje posla održan je u lipnju 2022., a program treninga obuhvaćao je razvoj i podizanje svijesti o vlastitim kompetencijama i mogućnosti iskorištavanja istih u svrhu zaposlenja, kao i aktivan rad na životopisu, motivacijskome pismu te prijavama na aktualne natječaje. Trening je završilo ukupno deset nezaposlenih osoba.

U izvještajnom razdoblju Služba je izdala tri Mišljenja o nastavku obrazovanja djeci s teškoćama u razvoju pri upisu u srednju školu.

Zapošljavanje stranaca

Na temelju Zakona o zapošljavanju stranaca u 2022., izdano je 261 radna dozvola, od čega za državljane Turske 94, Hrvatske 43, Srbije 21, Nepala 13, Italije 13, Filipina 5, Crne Gore 4 i za državljane ostalih zemalja 68 radnih dozvola.

Najviše stranih državljana je zaposleno u Mostaru i to 131, Čapljini 59, Čitluku 41, Konjicu, 18, Neumu 7, Stocu 4 i u Jablanici 1.

Služba Federalnom zavodu za zapošljavanje po potrebi dostavlja izvješća o izdanim radnim dozvolama, a s ciljem daljnjeg izvještavanja nadležnih državnih institucija.

Priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju

Na temelju članka 12. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Službene novine Federacije BiH”, br. 9/10), u izvještajnom razdoblju podneseno je pet zahtjeva za priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju te je izdano i pet Rješenja kojima se osobama s invaliditetom priznaje pravo na profesionalnu rehabilitaciju.

Sudjelovanje u projektima i aktivnostima organiziranim od strane partnerskih institucija i organizacija

U sklopu projekta Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja 2 (Employment and Social Affairs Platform – ESAP 2), 23. i 24. veljače 2022. u Neumu je održana radionica na temu Aktivne politike zapošljavanja. Projekt ESAP 2 provodi Savjet za regionalnu suradnju (RCC) u šest zemalja zapadnoga Balkana. Program tehničke pomoći novi je instrument ESAP-a koji ima za cilj dopuniti regionalne aktivnosti, uz dodatnu podršku nacionalnim korisnicima da bi se ojačao njihov administrativni kapacitet u različitim fazama i procesima u vezi s razvojem i provođenjem socijalne politike i zapošljavanja. Na radionici su tijekom dva dana predstavljene aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj i Sjevernoj Makedoniji, evaluacija te Strategija garancija za mlade. Kroz predavanje i grupni rad, razvijale su se nove ideje koje bi u budućnosti mogle biti primjenjive u našoj zemlji i institucijama ispred kojih dolazimo.

U ožujku tekuće godine, u organizaciji Agencije za rad i zapošljavanje BiH te Platforme za zapošljavanje i socijalna pitanja (Projekt ESAP 2 – Vijeće za regionalnu suradnju RCC) održano je predavljanje izvješća Analiza utjecaja pandemije bolesti COVID-19 na tržište rada u BiH. Analizu je pripremila prof. Merima Orlić, neovisni ekspert, na zahtjev i u suradnji s Agencijom za rad i zapošljavanje BiH u okviru instrumenta tehničke podrške ESAP 2 projekta. Analiza je provedena sumiranjem postojećih rezultata godišnjega istraživanja tržišta rada za 2020. iz tri entitetska zavoda za zapošljavanje (Zavod za zapošljavanje FBiH, Zavod za zapošljavanje RS i Zavod za zapošljavanje BD), s posebnim interesom na utjecaj pandemije na tržište rada, uključujući kretanje stupnja nezaposlenosti, ponašanje poslodavaca i mjere pomoći tijela vlasti. Svi nalazi istraživanja sakupljeni su u tiskanome izvješću s detaljnim podacima i preporukama za mjere koje bi doprinjele poboljšanju stanja na tržištu rada. Preporuke se tiču uvođenja i proširivanja mjera socijalne zaštite za najranjivije kategorije na tržištu rada, usklađivanja nastavnih planova i programa s potrebama tržišta rada, promoviranja cjeloživotnoga učenja, restrukturiranja mjera aktivne politike zapošljavanja, kontinuirane evaluacije i monitoringa aktivnih mjera, adekvatnog zakonskog rješenja za rad od kuće te važnost kampanji za promociju cijepljenja. Izvješće je koristan alat za unaprjeđivanje prakse u oblasti rada i zapošljavanja na temelju znanstvenih podataka.

U sklopu aktivnosti na projektu YourJob, u Mostaru je organiziran okrugli stol na temu „Nezaposlenost mladih i važnost prvoga radnog iskustva“. Projekt provodi Caritas Bosne i Hercegovine s Caritasom biskupije Banja Luka i Caritasom biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan, a financira ga Austrijska razvojna agencija (ADA), Renovabis i Caritas Austrije. Na Okruglom stolu predstavljene su realizirane aktivnosti i ostvareni ciljevi na projektu. Kroz dvije godine provedbe projekta YourJob, potpomognuto je više od 1.400 mladih u BiH. Organizirano je više od 140 stručnih obuka za više od 900 mladih osoba, više od 30 seminara za stjecanje vještina za 380 mladih, dok je 157 mladih osoba steklo prvo radno iskustvo kroz vježbenički program. Više od 500 mladih osoba pronašlo je zaposlenje uz posredovanje projekta YourJob, dok je 70 mladih osoba zakoračilo u proces samozapošljavanja, od čega je njih 25 dobilo financijski poticaj za svoje poduzeće. Među predavačima, sudjelovala je i predstavica Službe prezentirajući podatke o stanju nezaposlenosti mladih u županiji te predstavila podatke o broju zaposlenih mladih osoba kroz Programe sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja proteklih godina.

U organizaciji Investicijske fondacije Impakt, a uz podršku Švicarske agencije za razvoj i suradnju (SDC), u Sarajevu je održana konferencija pod nazivom „Prvih 300“. Konferenciju su otvorili predstavnici Ambasade Švicarske u BiH, GOPa-e mBH Njemačka te Investicijske fondacije Impakt. Predstavljena su postignuća Projekta zapošljavanja mladih YEP i rezultati

rada fondacije Impakt kroz primjer uspješne firme iz Travnika Just Star d.o.o. Također, predstavnici Federalnoga ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta predstavili su svoje aktualne projekte usmjerene na jačanje malog poduzetništva te prezentirali detalje otvorenog javnog poziva. U drugome dijelu konferencije, gosti su imali priliku posjetiti sajam „Impakt inkubator poslovnih ideja“ na kojem su poduzetnici, koje je podržao Impakt, predstavili svoje proizvode i usluge. Treći dio konferencije bio je rezerviran za diskusiju kroz dva panela: Sinergijskim pristupom ka razvoju poduzetništva, poduzetničke infrastrukture i povoljnijeg poslovnog okruženja i Potrebe i zahtjevi poduzetnika i poduzetnica s ciljem unaprjeđenja poslovanja.

U sklopu projekta Unaprjeđenje tržišta rada, organizirana je studijska posjeta radnika službi za zapošljavanje iz BiH u Belgiju i Francusku. Studijska posjeta je imala za cilj predstaviti model rada s klijentima, s fokusom na aktivnu politiku zapošljavanja, suradnju s poslodavcima i istraživanje tržišta rada te dobre prakse koje provode institucije tržišta rada u Belgiji i Francuskoj, a kako bi predstavnici javnih službi za zapošljavanje iste mogli prenijeti u svoje službe za zapošljavanje. Osim toga, sudionici su korištenjem evaluacijskog upitnika, korištenjem načela kolegijalne procjene za praćenje studijske posjete, analizirali pojedine elemente bitne za proces reforme u službama za zapošljavanja, te definirali oblasti koje su izvodive za primjenu u BiH institucijama. Jedan od zaključaka je taj da je u Bosni i Hercegovini teško primjenjivo uspostaviti sustav organiziranja politika tržišta rada na identičan način kao što je to urađeno u Belgiji jer sindikati imaju jako malu ulogu u donošenju ključnih odluka koje se tiču pitanja na tržištu rada. Problematika reprezentativnosti sindikata u BiH puno je više izražena nego što je to slučaj u Belgiji. Također, u BiH je prisutan nedostatak suradnje između ključnih sudionika na tržištu rada koji je potrebno prevladati da bi se uspostavio balans između ponude i potražnje na tržištu rada. Prepoznati su i elementi koje možemo primijeniti na našem području, kao što su: pri anketiranju poslodavaca koristiti kombinirane metode anketiranja, ovisno o stanju na tržištu rada (telefonski, online, osobno), anketirati i poslodavce i nezaposlene osobe s ciljem dobivanja informacija o zadovoljstvu uslugama koje pružaju službe za zapošljavanje; potrebno je raditi na digitalizaciji usluga, uvesti sustav cjeloživotne obuke zaposlenika službi za zapošljavanje, kreirati i implementirati godišnje planove rada s poslodavcima.

U razdoblju od 6. 6. do 8. 6. 2022., održana je online konferencija o reformi obrazovanja u Bosni i Hercegovini, inicirana od strane Mreže za izgradnju mira. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici obrazovnih ustanova te se razgovaralo o mogućnostima primjene različitih metoda i tehnika u svrhu izmjene dosadašnjeg plana i programa obrazovanja u Bosni i Hercegovini. Neki od aspekata koje bi zahvatila promjena su: oblik i sadržaj udžbenika, vrjednovanje znanja u vidu ocjena, struktura predmeta i sl. Zadatak predstavnika iz Službe bio je dati svoj osvrt na svaki od aspekata o kojima se raspravljalo, povezujući ih s trenutnim stanjem na tržištu rada.

Polovinom lipnja, u Sarajevu je održano predstavljanje izvješća Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH 2021./2022. „Kuju školu upisati“. Federalni zavod za zapošljavanje, u suradnji s projektom Unaprjeđenje istraživanja tržišta rada - koji financira Europska unija, izradio je ovo izvješće s ciljem boljeg informiranja učenika i roditelja, ali i donositelja politika. Izvješće sadrži podatke iz različitih izvora (obrazovni sektor, sektor zapošljavanja, civilni sektor) koji se odnose na stanje u ponudi srednjeg stručnog obrazovanja i mogućnostima za školovanje nakon završetka osnovnog obrazovanja. Uvodničari na prezentaciji su bili predstavnici projekta Unaprjeđenje istraživanja tržišta rada, predstavnici Delegacije Europske unije u BiH, predstavnici Federalnoga zavoda za zapošljavanje te predstavnici obrazovnih ustanova. Nakon prezentacije uslijedila je kvalitetna diskusija na temu sadržaja koji se nalazi u izvješću,

s naglaskom na usluge koje pružaju javne službe za zapošljavanje u oblasti karijernog usmjeravanja i profesionalne orijentacije.

Svrha webinara, održanog 21. 6. 2022., na temu učinkovitosti politika i mjera na tržištu rada u BiH, bila je da se pokrene dijalog o ključnim elementima uspješnih politika i aktivnih mjera zapošljavanja među donositeljima odluka, praktičarima, udruženjima poslodavaca, sindikatima i međunarodnim organizacijama u BiH. Webinar se sastojao od tri panela među kojima se prvi odnosio na uvod u BH kontekst na tržištu rada (uvodničari: Stephen Kinloch – UNDP BiH, Lidija Markota – Ministarstvo civilnih poslova BiH i predstavnica Švicarske agencije za razvoj i suradnju). Gđa Nera Monir Divan predstavila je ključne nalaze NDHR-a u vezi s tržištem rada. Vesna Dzudeska Bisheva (UNDP) govorila je o ulozi aktivnih mjera tržišta rada u poticanju ekonomskog oporavka, a Daniela Zampini (ILO) o potrebnim inovacijama u politici zapošljavanja u BiH. Nakon navedenih izlaganja, uslijedila je sadržajna i konstruktivna diskusija o iznesenim sadržajima.

Krajem lipnja, u Sarajevu je u zgradi Vlade Federacije BiH održan sastanak na temu mogućnosti korištenja aktivnih mjera zapošljavanja i samozapošljavanja s ciljem ekonomskog osnaživanja žena žrtava nasilja u porodici. Događaj je dio projekta „Ekonomsko i socijalno osnaživanje žena, žrtava nasilja u obitelji“ financiranog od strane Europske unije. Događaj su otvorili predstavnici Gender centra FBiH i Helena Lončar, ravnateljica Federalnoga zavoda za zapošljavanje. Događaju su prisustvovali predstavnici centara za socijalni rad, službi za zapošljavanje i nevladinog sektora. Sastanak je sadržavao i prezentaciju korištenja postojećih aktivnih mjera u zapošljavanju i samozapošljavanju žena žrtava nasilja koju je napravio neovisni stručnjak Adnan Kadribašić, nakon čega je uslijedila diskusija o mogućim načinima korištenja aktivne politike za uključivanje ove kategorije na tržište rada. Ravnateljica Helena Lončar ponudila je mogućnost razvoja posebnog projekta za žene žrtve nasilja iz Zajedničkih projekata Federalnoga zavoda za zapošljavanje.

Sredinom rujna održana je konferencija na kojoj je predstavljen novi Your Job projekt za razdoblje 2022.- 2024. Projekt Your Job financira Europska unija u iznosu od preko 360,000 eura, a provodi ga Caritas Bosne i Hercegovine u partnerstvu s Udruženjem za razvoj kompetencija „S.K.I.L.L.S.“, Fondacijom Biznis start centar Bar, Caritasom Barske nadbiskupije i Fondacijom Mozaik. Cilj projekta je povećati zapošljivost mladih i stvaranje mogućnosti zapošljavanja za mlade u prekograničnom području kroz profesionalno usmjeravanje, prvo radno iskustvo i poduzetničku praksu, kao i kroz poticanje dijaloga među mladim osobama, organizacija civilnoga društva, poduzeća i javnih institucija. U projekt je planirano uključiti 500 mladih korisnika, žena i muškaraca od 18 do 35 godina, dugotrajno nezaposlene osobe, korisnike socijalne zaštite, osobe s invaliditetom. U projektu će se 12 savjetnika educirati za Pasoš kompetenciju koji će u svome svakodnevnom radu izravno raditi s mladim ljudima i lokalnim poduzećima. Realizacija navedenih projektnih aktivnosti je planirana za 2023.

Služba je aktivni partner u dva projekta koja se provode u okviru programa „Podrška Europske unije lokalnim partnerstvima za zapošljavanje – Faza II“, koji financira Europska unija, a realizira Međunarodna organizacija rada u Bosni i Hercegovini. Jedan od njih je Projekt „Mentorstvom do snažnijih lokalnih partnerstava za zapošljavanje“ koji u partnerstvu implementiraju Udruženje za poduzetništvo i posao LiNK, Općina Jablanica, Općina Gornji Vakuf – Uskoplje, Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK, Služba za zapošljavanje SBK, JU Srednja škola Jablanica, Strojarski fakultet Mostar, Jablanit d.o.o. Jablanica i ATT d.o.o. Gornji Vakuf – Uskoplje, a drugi je projekt „Podrška mladima u zapošljavanju u IT sektoru“, koji implementiraju Asocijacija za ekonomski razvoj REDAH u partnerstvu s Gradom Mostarom, Sveučilištem u Mostaru, kompanijom IT odjel d.o.o. Mostar i Službom. Oba

projekta imaju za cilj razviti lokalna partnerstva koja će kreirati programe obrazovanja za odrasle u traženim zanimanjima te provesti obuke po novim programima. Također, dio aktivnosti bit će usmjeren na obuke za samostalno poduzetništvo te davanje grantova za samozapošljavanje. U 2022. započete su aktivnosti koje se tiču kreiranja certificiranih programa obrazovanja te obuke nezaposlenih osoba u tim zanimanjima. Također provedene su i obuke za osobe koje žele ući u poduzetničke vode kroz samozapošljavanje. Nastavak aktivnosti se očekuje u 2023.

Sredinom listopada, Projekt TRIPLE WIN, u suradnji s Agencijom za rad i zapošljavanje BiH i Središnje službe za inostrano i stručno posredovanje Njemačke (ZAV), organizirao je za predstavnike službi za zapošljavanje studijsku posjetu u Njemačku, u svrhu upoznavanja s postupcima i rezultatima TRIPLE WIN projekta (Posredovanje pri zapošljavanju kvalificiranog medicinskog osoblja iz Bosne i Hercegovine u Saveznu Republiku Njemačku). Osim upoznavanja s logikom, načinom rada i primjerima dobrih praksi koje se provode u okviru projekta, značajan dio posjete odnosio se na razgovore na temu nastavka suradnje i planiranih aktivnosti tijekom 2023. u Bosni i Hercegovini. Osim dosadašnjih aktivnosti (posredovanje između njemačkog poslodavca i naših radnika, pomoći u iznalaženju viza, nostrifikaciji dokumenata, osiguravanju besplatnih tečajeva za učenje njemačkog jezika i sl.), predstavljena je i mogućnost obrazovanja medicinskog kadra u našoj zemlji, a po standardima Savezne Republike Njemačke. Time bi se postupak nostrifikacije postojećih dokumenata znatno skratio i izbjegao, a istovremeno bi otvorilo mogućnost za dokvalifikaciju i prekvalifikaciju nezaposlenih osoba u medicinska zanimanja. Ova mogućnost je trenutno predstavljena samo kao ideja i mogućnost daljnjeg razvoja projekta. Naravno, prije samih uvođenja novih pravaca djelovanja, izvršit će se opsežno ispitivanje koje će potvrditi ili opovrgnuti ove mogućnosti.

Služba, Grad Mostar i UNESCO potpisali su u studenome 2022. Sporazum o implementaciji projekta “Promocija održivoga turizma i angažmana privatnoga sektora za inkluzivni razvoj zajednice kao odgovora na krizu izazvanu pandemijom „Covid-19”. Objavljen je i Javni oglas kojim se pozivaju zainteresirani pravni subjekti i obrti s područja Grada Mostara da se prijave na Javni poziv za financiranje poslova/radnih mjesta u oblasti turizma i uslužnih djelatnosti. Kroz projekt će se osigurati financiranje zapošljavanja za 88 nezaposlenih osoba (koje su prijavljene na evidenciju nezaposlenih prije objave Javnoga poziva) na razdoblje od tri mjeseca, uz preporuku zadržavanja radnika u radnome odnosu u 2023. Financirani iznos bit će namijenjen za isplatu bruto plaća (neto plaća od 1.150,00 KM sa svim zakonskim obvezama na plaću). Posebna će se pozornost obratiti na zapošljavanje žena i mladih osoba. Realizacija ovoga projekta odvijat će se u 2023.

Redovito su se održavali kolegiji ravnatelja Federalnoga zavoda za zapošljavanje i županijskih službi za zapošljavanje, u svrhu koordiniranja zajedničkih aktivnosti i usklađivanja djelovanja po određenim problematikama.

Anketiranje „Ispitivanje tržišta rada”

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH provodi se kao zajednička aktivnost Federalnoga zavoda za zapošljavanje i županijskih službi za zapošljavanje u cilju dobivanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanje adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. U izvještajnoj godini izvršili smo anketiranje poslodavaca u dva navrata: u siječnju i listopadu. Izvješće o rezultatima istraživanja tržišta rada 2021./2022., kao svojevrsna analiza kretanja i potreba na tržištu rada u Federaciji BiH, izrađeno je krajem veljače 2022., dok je još uvijek prisutna pandemija COVID-19, ali s tendencijom popuštanja anti-covid mjera u velikom broju država širom svijeta. Pripreme za provođenje istraživanja

tržišta rada izvršene su u posljednjem kvartalu 2021., kroz pripremu metodologije i koncepta provođenja ove aktivnosti. Izvješće o rezultatima istraživanja tržišta rada za 2022./2023., kao svojevrsna analiza kretanja i potreba na tržištu rada u Hercegovačko-neretvanskoj županiji, izrađeno je u zadnjem tromjesečju 2022.

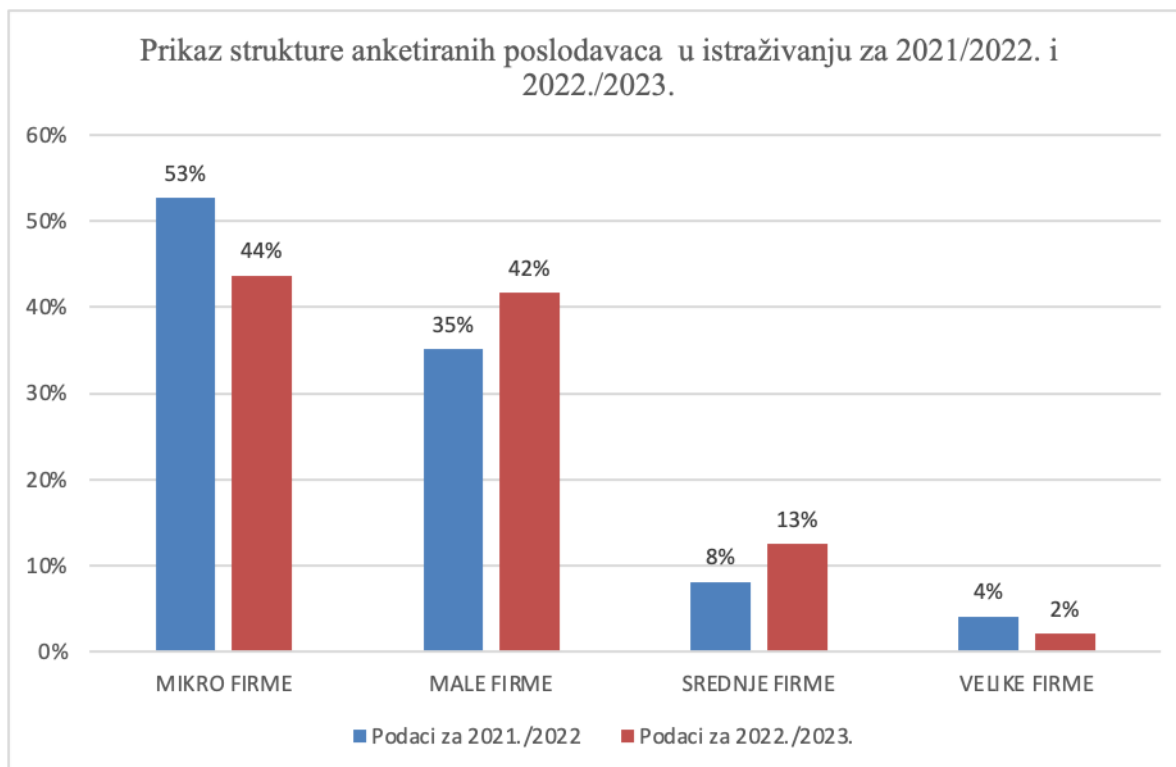
U oba izvješća korišteni su primarni i sekundarni izvori podataka. Osim prikupljanja i obrade podataka iz različitih izvora administrativnih podataka (Federalnoga zavoda za zapošljavanje i županijskih službi za zapošljavanje, Federalnoga zavoda za statistiku, Porezne uprave Federacije BiH, županijskih ministarstva obrazovanja i dr.), u sklopu istraživanja tržišta rada organizirano je i anketiranje poslodavaca. Cjelovito izvješće za područje Federacije BiH dostupno je na internetskoj stranici Federalnoga zavoda za zapošljavanje (www.fzzz-ba), a ovdje ćemo prikazati njegove glavne značajke koje se odnose na Hercegovačko-neretvansku županiju.

Federalni zavod za zapošljavanje je na temelju master-uzorka od oko 10.000 poslodavaca registriranih u Federaciji BiH, koji su imali pet i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima, i koji redovito izmiruje obvezne poreze i doprinose, dobivenog iz Porezne uprave Federacije BiH, metodom stratificiranog slučajnog uzorka, izdvojio uzorak koji čini 1.661 poslodavac (za 30 % veći od 2021. zbog očekivane stope odgovora od 75 % iz prethodnoga istraživanja). Ova veličina uzorka, koja ima stupanj pouzdanosti 95 %, daje rezultate u okviru margine greške od 2,5 %. U skladu s praksom međunarodnih organizacija (ETF, CEDEFOP), uzorkom nisu obuhvaćeni poslodavci iz sljedećih djelatnosti: poljoprivreda, šumarstvo i ribolov; javna uprava i obrana; obrazovanje; zdravstvena i socijalna zaštita.

U HNŽ-u je anketirano 148 poslodavaca u prvome, i 144 poslodavca u drugome navratu, a najveći broj njih su društva s ograničenom odgovornošću (81,7 % i 81,3 %), a svega 14 subjekata u prvome i 19 subjekata u drugom anketiranju su obrti. Ovaj podatak je očekivan ako uzmemo u obzir da nisu anketirani poslodavci koji imaju manje od pet zaposlenih osoba. Opravdanost ovog uvjeta možda bi trebalo razmotriti ako gledamo sa stanovišta strategije razvoja gospodarstva koja je prilično usmjerena na samozapošljavanje i razvijanje malih biznisa.

Pretpostavka je da su ova dva uzorka usporediva, s obzirom na istu metodologiju kojom su odabrana. Uzimajući u obzir da je uzorak u oba anketiranja ipak mali, sve izvedene zaključke ipak treba uzeti s rezervom. U nekim segmentima ispitivanja postoje jasno uočljive razlike, pa je upitno kolike su razlike stvarne, a koliko su rezultat uzorkovanja.

Prikaz strukture anketiranih poslodavaca po veličini

Anketirani poslodavci u FBiH su na dan 31. 12. 2021. imali 74.412 angažiranih radnika, što je 14 % od ukupnoga broja zaposlenih u Federaciji BiH. Od toga je 59 % bilo muškaraca, a 41 % žena, što ukazuje da postotak zaposlenih žena u uzorku približno odgovara postotku zaposlenih žena u populaciji prema formalnom registru zaposlenih (42,3 %). Najviše radnika je bilo kod poslodavaca iz Kantona Sarajevo – 16.553, a zatim u Tuzlanskom kantonu – 14.264, Srednjobosanskome – 12.766 i Zeničko-dobojskom kantonu – 12.531.

U drugom istraživanju, poslodavci su u trenutku provođenja anketiranja zapošljavali 90.448 radnika, što je činilo 16,7 % od ukupnog broja zaposlenih u Federaciji BiH na dan 30. 9. 2022., što je za 2 % više u odnosu na prethodno anketiranje poslodavaca. Od toga je 59,1 % bilo muškaraca, a 40,9 % žena. Najviše radnika je bilo kod poslodavaca iz Kantona Sarajevo – 26.825, a zatim u Tuzlanskom kantonu – 22.107, Srednjobosanskome – 11.863 i Zeničko-dobojskom kantonu – 11.579.

U sljedećoj tablici prikazan je broj radnika koju su zaposleni kod anketiranih poslodavaca u HNŽ-u, a koji su prikazani prema spolu i dobi:

Anketiranje „Ispitivanje tržišta rada“	Ukupan broj radnika	Od toga žena	Udio žena u ukupnom broju radnika	Broj radnika mlađih od 30	Udio mladih u ukupnom broju radnika	Od toga žena	Broj radnika starijih od 60	Udio starijih od 60 u ukupnom broju radnika	Od toga žena
2021/2022	6.634	2.000	30%	1.204	18%	390	280	4%	102
2022/2023	5.715	2.333	40,8 %	1.490	26,1 %	557	280	4,9 %	104

U anketiranju 2021./2022., udio mladih u ukupnom broju radnika kod anketiranih poslodavaca iznosi 18 %, dok mladi dobi do 30 godina čine 21 % od ukupnoga broja zaposlenih u Federaciji BiH. Od ukupno zaposlenih kod anketiranih poslodavaca, 4 % su radnici stariji od 60 godina, a čija će radna mjesta u razdoblju do pet godina, zbog umirovljenja, biti oslobođena.

U drugom istraživanju, udio mladih u ukupnom broju radnika kod anketiranih poslodavaca iznosi 26,1 %. Od ukupno zaposlenih kod anketiranih poslodavaca, 4,9% su radnici stariji od 60 godina.

Uspoređujući oba istraživanja, možemo primijetiti da udio zaposlenih žena u ukupnom broju radnika raste, kao i broj mladih osoba.

Promatrano prema veličini poslodavaca u anketiranju 2022./2023., u velikim poduzećima je zaposleno 36,4 % od ukupnog broja zaposlenih u anketiranim poduzećima, a zatim u poduzećima srednje veličine 32,9 %.

<i>Pregled broja radnika kod poslodavaca prilikom anketiranja po veličini poslodavca</i>				
Veličina poslodavca	Ukupno radnika	%	Od toga žena	% žena
Mikro	429	7,5%	147	34,3%
Mala	1.327	23,2%	491	37%
Srednja	1.883	32,9%	865	45,9%
Velika	2.076	36,4%	830	40%

Ukupno	5.715	100%	2.333	40,8%
---------------	--------------	-------------	--------------	--------------

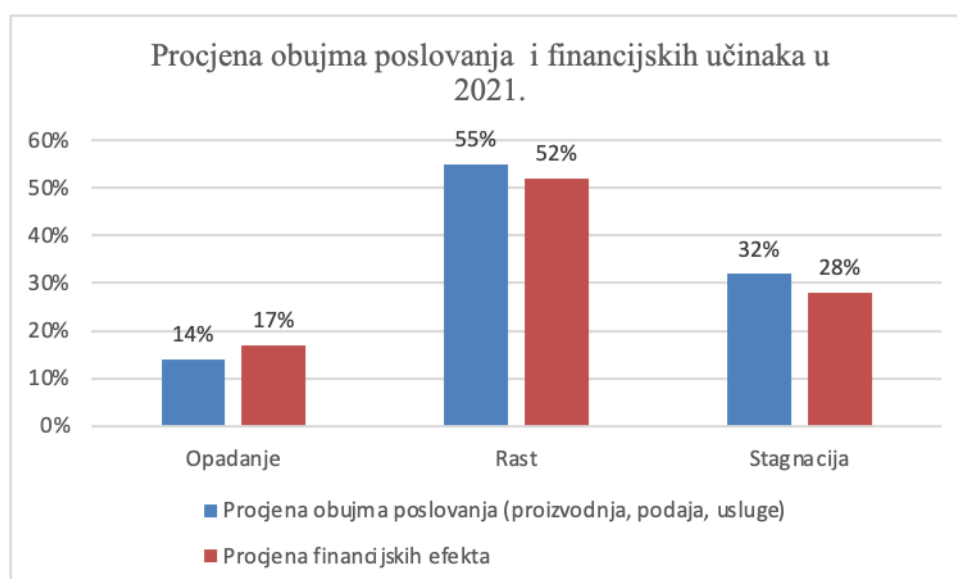
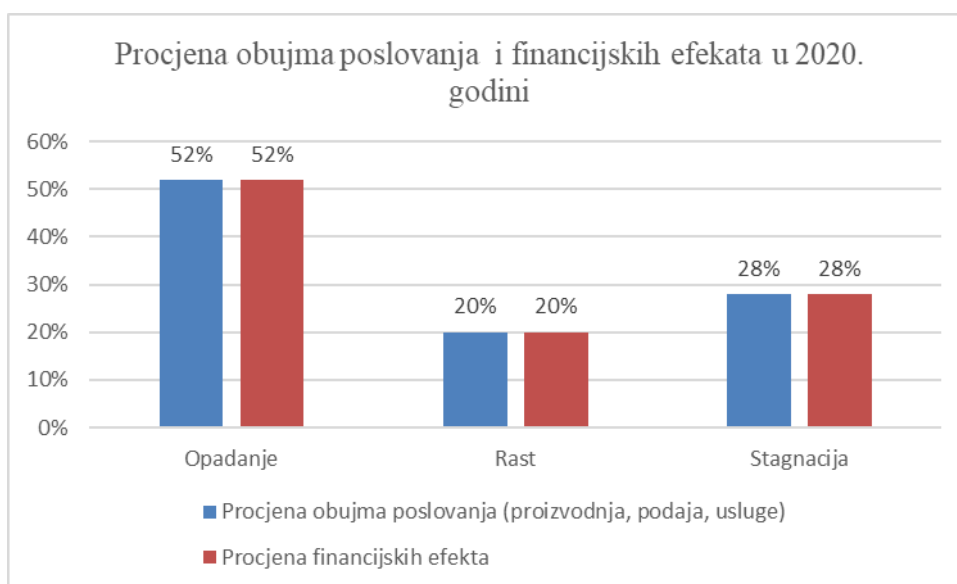
Promatrajući po grupama djelatnosti, od ukupnog broja radnika kod anketiranih poslodavaca, najviše radnika je zaposleno u prerađivačkoj industriji 40,12 %, zatim slijedi trgovina s ukupno 1.713 radnika ili 30% te ugostiteljstvo sa 11,53 % udjela. Detaljniji podaci dostupni su u tablici ispod:

<i>Pregled broja radnika kod poslodavaca prilikom anketiranja 2022./2023. po djelatnostima</i>										
Djelatnost	Broj poslodavaca	Ukupan broj radnika	Udio u ukupnom broju radnika (%)	Udio žena u ukupnom broju radnika (%)	Broj radnika mlađih od 30	Od toga žena	Udio mladih u ukupnom broju radnika (%)	Broj radnika starijih od 60	Od toga žena	Udio starijih od 60 u ukupnom broju radnika
B	1	10	0,17	0	1	0	10	0	0	0
C	21	2.293	40,12	40,9	508	154	22,2	112	42	4,9
D	1	9	0,16	11,1	4	0	44,4	0	0	0
E	5	169	2,96	13,6	27	5	16	8	2	4,7
F	13	200	3,50	11,5	63	4	31,5	16	3	8
G	47	1.713	29,97	51,4	469	238	27,4	59	36	3,4
H	4	103	1,80	21,4	50	10	48,5	4	0	3,9
I	29	659	11,53	49,5	197	85	29,9	35	16	5,3
J	4	57	1,00	45,6	47	23	82,5	0	0	0
K	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0
L	1	5	0,09	40	0	0	0	0	0	0
M	9	124	2,17	46	58	28	46,8	8	3	6,5
N	3	339	5,93	5	51	1	15	15	1	4,4
R	5	29	0,51	55,2	13	7	44,8	2	1	6,9
S	1	5	0,09	80	2	2	40	0	0	0
Ukupno	144	5.715	100	40,8	1.490	557	26,1	259	104	4,5

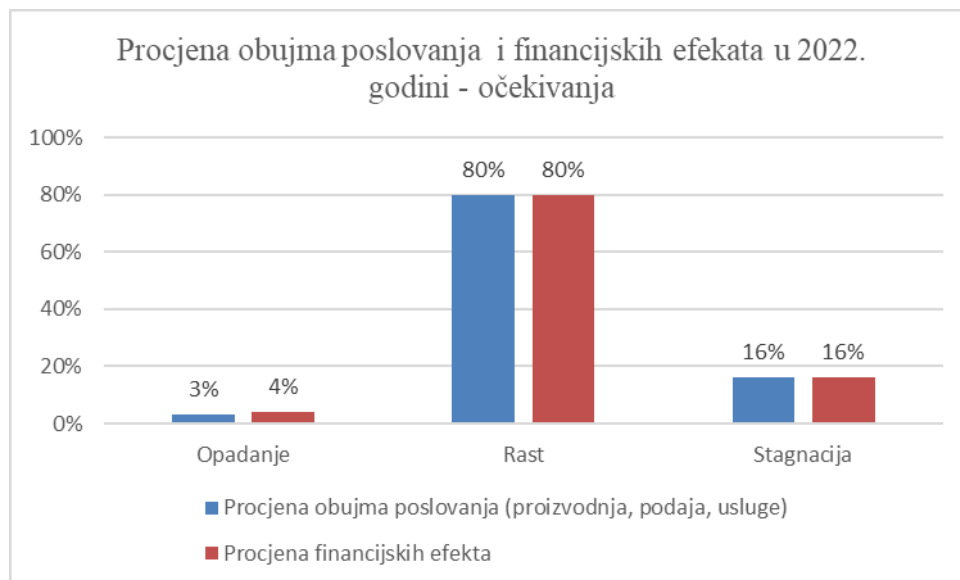
B – Rudarstvo	G - Trgovina	L – Poslovanje nekretninama
C – Prerađivačka industrija	H – Promet, skladištenje	M- Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
D–Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom	I – Ugostiteljstvo	N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
E – Snabdijevanje vodom	J – Informacije i komunikacije	R – Umjetnost, zabava i rekreacija
F – Građevinarstvo	K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	S – Ostale uslužne djelatnosti

Trendovi poslovanja

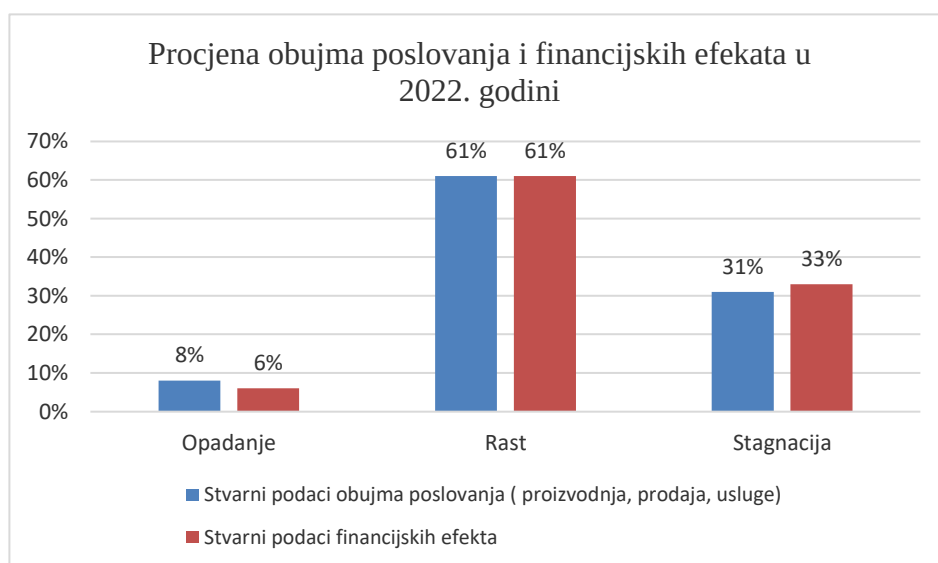
Analiza odgovora poslodavaca, koji se tiču obujma poslovanja i financijskih učinaka, pokazuje da se gospodarstvo oporavlja nakon poteškoća uzrokovanih pandemijom COVID-19 virusa. Na sljedećim slikama prikazane su procjene financijskih učinaka i rasta proizvodnje i prodaje usluga anketiranih poslodavaca u 2020. i 2021.:

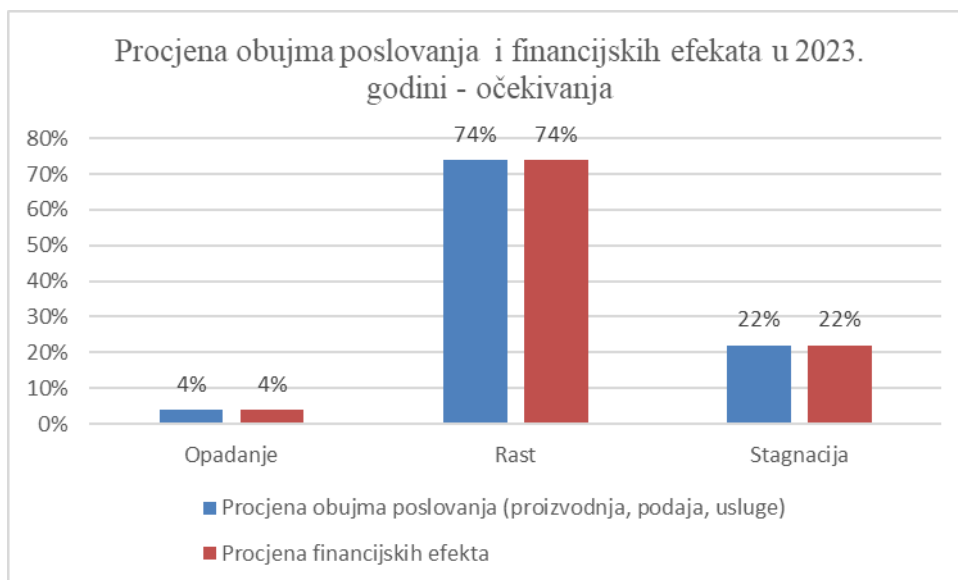
Anketirani poslodavci su poprilično optimistični u procjeni obujma poslovanja za 2022. Čak 80 % njih očekivalo je rast u obujmu poslovanja i financijskim učincima.

U odnosu na predviđanja za 2022., u stvarnosti su se dogodila odstupanja. U 2022. obujam poslovanja i financijskih rezultata udvostručio je opadanje. Rast je manji za 20 % od očekivanoga. Stagnacija se također udvostručila (očekivano 16 % , dogodilo se 31%).

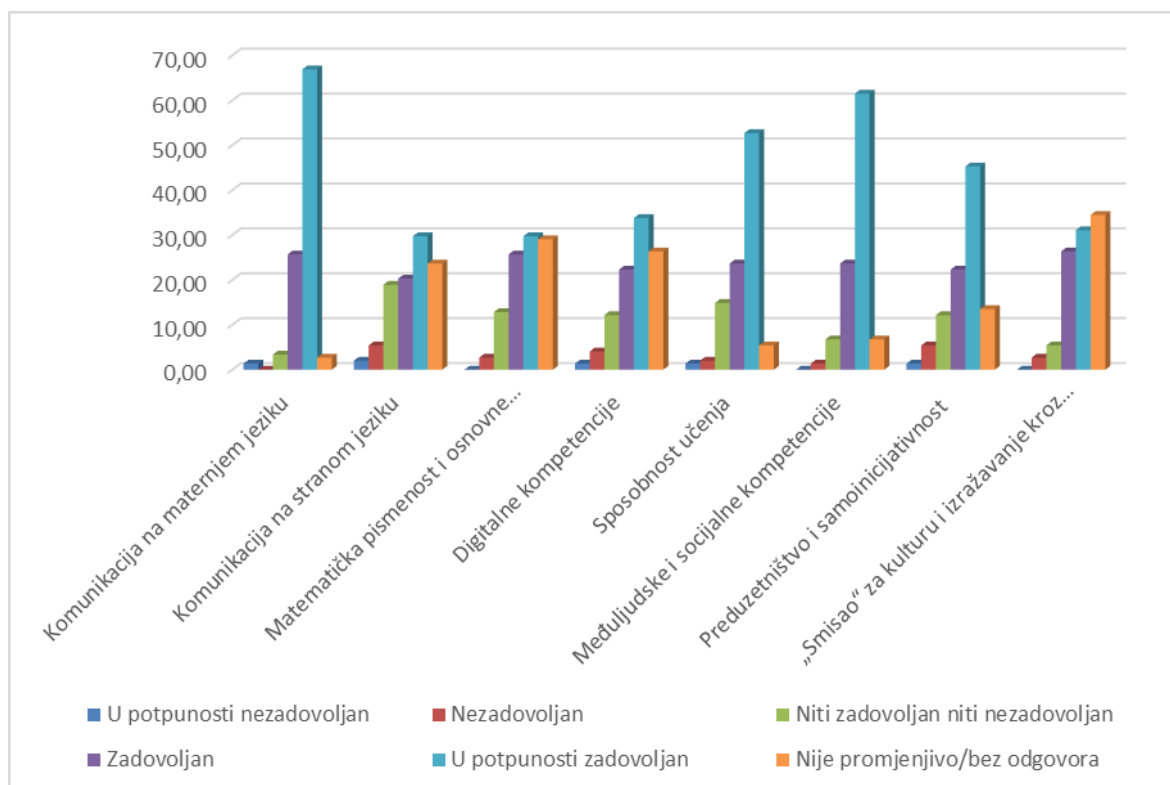
U predviđanjima razvoja poslovanja u 2023., poslodavce ne napušta optimizam, iako u skromnijoj mjeri, te 74 % njih očekuje rast u obujmu poslovanja i financijskim učincima.

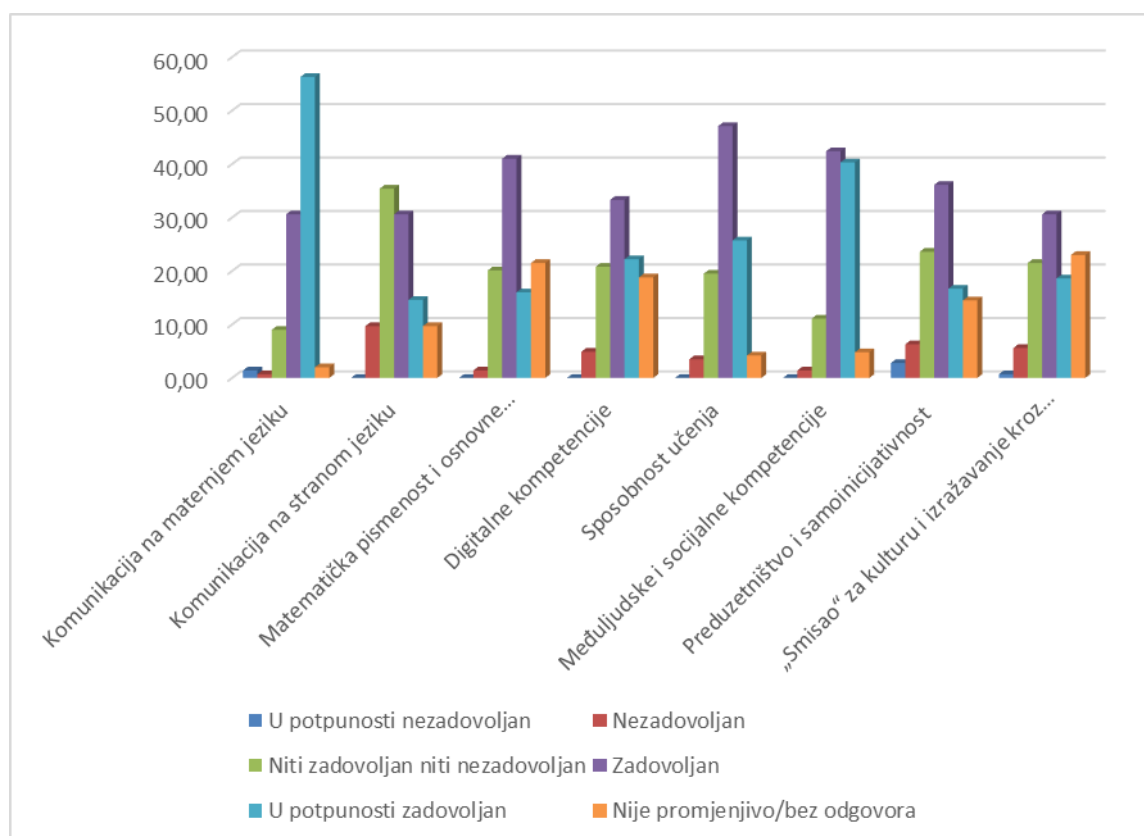
Ocjena kvalitete znanja i vještina trenutno zaposlenih radnika

Cilj seta pitanja o zadovoljstvu kvalitetom znanja i vještina trenutno zaposlenih radnika imao je za cilj utvrditi potrebe poslodavaca za jačanjem trenutno zaposlenog kadra. Obučavanje može biti provedeno interno ili uz vanjskog suradnika/organizacije, a sve u svrhu zadržavanja radnika te unaprjeđenja poslovanja. U donjim grafikonima prikazani su postoci odabira ocjena kvalitete kvalifikacija, znanja i vještina postojećih radnika za anketiranje 2021./2022. i 2022./2023.:

Ocjena kvalitete znanja i vještina trenutno zaposlenih radnika u 2021./2022.

Ocjena kvalitete znanja i vještina trenutno zaposlenih radnika u 2022./2023.

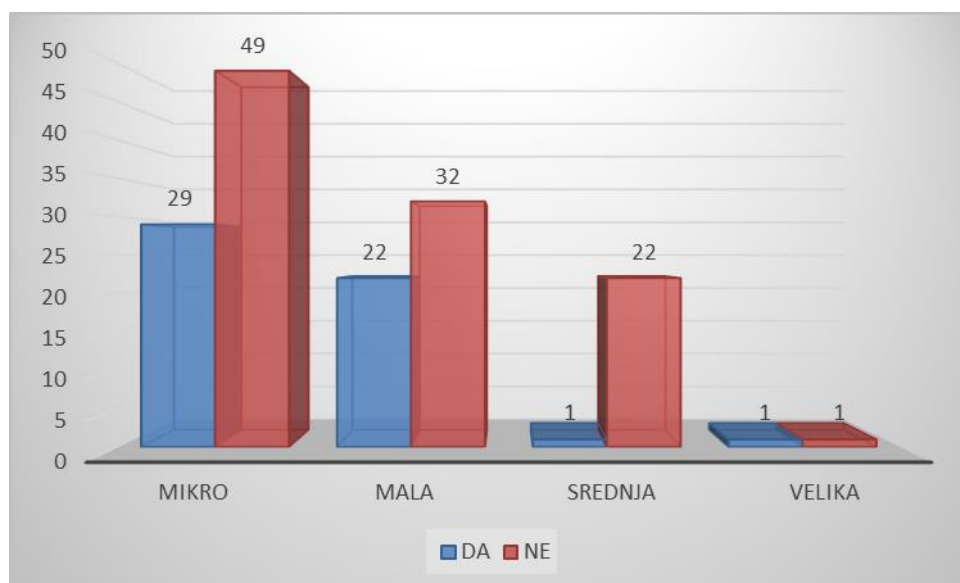
Poslodavci su najmanje zadovoljni komunikacijom na stranome jeziku, ali da bi ovaj podatak bio temeljem planiranja mjera koje bi poboljšali ovu značajku kod nezaposlenih osoba, nužni su nam i podaci koliko je u njihovom poslovanju bitno to znanje/vještina.

Problemi u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika.

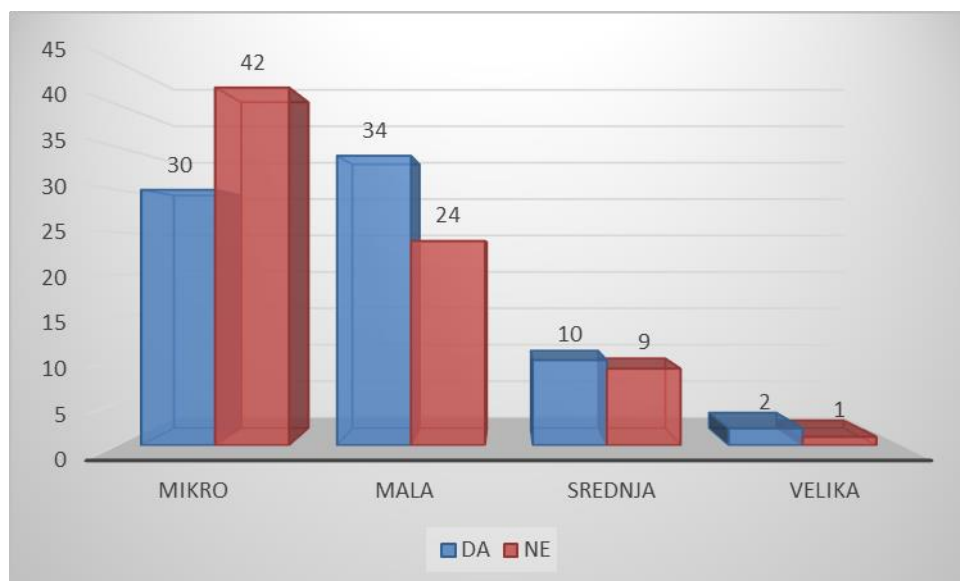
Prilikom anketiranja za razdoblje 2021./2022., 53 poslodavca (36 % anketiranih) izjasnilo se da su u 2021. imali probleme u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika određenog profila. U anketiranju 2022./2023., njih 76 (52 % anketiranih) je izjavilo isto.

U donjem grafikonu prikazane su frekvencije odgovora na pitanje „Jeste li imali poteškoća u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika“ za oba anketiranja, prema veličini poduzeća:

Problemi u zapošljavanju i pronalasku radnika u 2021./2022.

Problemi u zapošljavanju i pronalasku radnika u 2022./2023.

Radi se prvenstveno o zanimanjima u proizvodnji, uslužnim djelatnostima (prodavač, kuhar, konobar), vozači teretnih vozila te građevinski radnici, i tu nema razlike u anketiranju za razdoblje 2021./2022. i 2022./2023.

<i>Ukupan pregled zanimanja s kojima su poslodavci imali poteškoća u zapošljavanju u 2022.</i>		
Zanimanje	Broj osoba	%
Konobar	70	22,5%
Prodavač – trgovac	32	10,2%
Kuhar	56	18%
Vozač teretnoga vozila	16	5,1%
Radnik za jednostavne poslove	13	4,2%

Bravar	12	3,9%
Zavarivač – varilac	11	3,5%
Automehaničar	11	3,5%
Sobarica	11	3,5%
Zidar	8	2,6%
Elektroinstalater	8	2,6%
Mesar	8	2,6%
Tesar	6	1,9%
Skladišni radnik – magaciner	5	1,7%
Vozač autobusa	5	1,7%
Armirač	5	1,7%
Rukovoditelj građevinskim strojevima	5	1,7%
Barmen	5	1,7%
Pomoćni radnik u proizvodnji	4	1,3%
Pekar	4	1,3%
Mehaničar elektroničar - CNC operater	2	0,6%
Građevinski tehničar	2	0,6%
Građevinski inženjer	2	0,6%
Računovođa	2	0,6%
Strojarski tehničar	2	0,6%
Inženjer elektrotehnike	2	0,6%
Ribar	2	0,6%
Informatičar	1	0,3%
Vodoinstalater	1	0,3%
Ukupno	311	100%

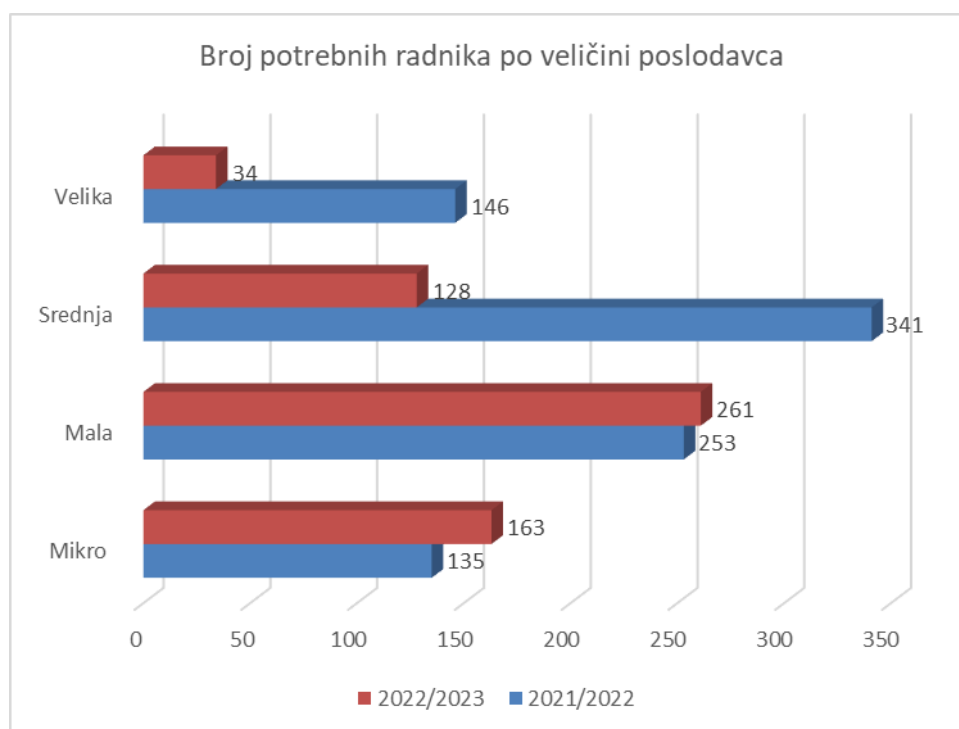
Kao razloge koji su predstavljali prepreke u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika, poslodavci koji su imali problema u pronalasku radnika posebno ističu nedostatak kadra s traženim zanimanjem, a slijede nedostatak kadra sa stručnim znanjem i vještinama potrebnim za radno mjesto te nezainteresiranost pojedinaca za rad na konkretnom radnom mjestu. Potonji razlog je vrlo zanimljiv, i bilo bi poželjno u sljedećem anketiranju pokušati pronaći razloge za nezainteresiranost nezaposlenih osoba. Nalazi do kojih se dođe mogli bi pomoći i poslodavcu i ostalim sudionicima na tržištu rada da primjene mjere kojima će se ovaj učinak ublažiti.

<i>Razlozi koji su predstavljali prepreke u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika u 2022.</i>		
Razlozi	Broj poslodavaca	%
Nedostatak kadra s traženim zanimanjem	44	57,90%
Nedostatak kadra sa stručnim znanjem i vještinama potrebnima za radno mjesto	42	55,30%
Nezainteresiranost pojedinaca za rad na konkretnom radnom mjestu	42	55,30%
Nedostatak kadra s odgovarajućim radnim iskustvom	30	39,50%
Porezna politika (visoka izdvajanja za poreze i doprinose)	17	22,40%
Udaljenost radnoga mjesta od mjesta boravišta/prebivališta	12	15,80%

kandidata		
Nezadovoljstvo kandidata ponuđenom visinom plaće	10	13,10%
Opći ekonomski – privredni uvjeti	10	13,10%
Nedostatak poticajnih sredstava za obuku i zapošljavanje	9	11,80%
Nezadovoljstvo kandidata radnim vremenom i uvjetima rada	7	9,20%
Nedovoljno informacija o radnoj snazi	2	2,60%

Potrebe za zapošljavanjem

Od ukupno 148 anketiranih poslodavaca, u anketi 2021./2022., njih 61,5 % iskazalo je potrebu za zapošljavanjem u sljedećem razdoblju (u prethodnom istraživanju taj udio je iznosio 54 %) i to za 875 radnika. U odgovorima u anketi 2022./2023., od ukupno 144 poslodavca, njih 105 (72,9%) iskazalo je potrebu za zapošljavanjem 586 novih radnika.

U anketiranju za razdoblje 2021./2022. u uzorku su najviše zastupljena poduzeća koja se bave proizvodnjom, dok je najveća potreba iskazana za kvalificiranim i visokokvalificiranim radnicima. Ukupna je potreba za 875 radnika, od čega se čak 53,60 % odnosi na kvalificirane radnike. Zanimanja za kojima je najčešće iskazivana potreba su bravari, konobari i pomoćni radnici u proizvodnji.

Kod anketiranja za razdoblje 2022./2023., ukupno su izražene potrebe za 586 radnika - 61,4 % odnosi se na kvalificirane radnike, a zanimanja za kojima je najčešće iskazivana potreba su konobari, kuhari i trgovci.

Promatrajući pojedinačne djelatnosti (od ukupno iskazanih), najveće potrebe za novim zapošljavanjem i to 27,1 %, iskazane su u djelatnostima: ugostiteljstvo, nakon čega slijedi trgovina 21,7 % pa prerađivačka industrija 19,1 %.

Broj traženih radnika u 2023. po djelatnostima

Djelatnost	Broj traženih radnika	%
I – Ugostiteljstvo	159	27,10 %
G – Trgovina	127	21,70 %
C – Prerađivačka industrija	112	19,10 %
F – Građevinarstvo	75	12,80 %
J – Informacije i komunikacije	28	4,80 %
E – Snabdijevanje vodom	21	3,60 %
M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	16	2,70 %
N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	15	2,60 %
H – Promet, skladište	13	2,20 %
R – Umjetnost, zabava i rekreacija	11	1,80 %
B – Rudarstvo	4	0,70 %
D – Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom	4	0,70 %
L – Poslovanje nekretninama	1	0,20 %
K – Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0%
S – Ostale uslužne djelatnosti	0	0%

Radnici s naprednim informatičkim znanjima su izrazito traženi. Od ukupno 91 poslodavca, koji su iskazali potrebu za zapošljavanjem novih radnika u 2022., njih 22 (24,2 %) izjasnilo se da imaju potrebu za zaposlenjem radnika s naprednim informatičkim znanjima. Napredna informatička znanja kod radnika najviše će biti tražena u grupi Informacije i komunikacije te Stručne, naučne i tehničke djelatnosti. U 2023. potrebu za takvim radnicima je iskazalo 17 anketiranih poslodavaca. Napredna informatička znanja kod radnika najviše će biti tražena u grupi Informacije i komunikacije - 29,2 % te Prerađivačka industrija - 25 %. Ovdje se može primijetiti da je u 2023. znatno porasla potreba za radnicima s naprednim informatičkim znanjima u grupi Prerađivačka industrija. Mogući razlog tome je taj što industrija nastoji pratiti tehnološke inovacije i želi ulagati u sofisticiranu opremu i robotiku.

U vezi sa spremnošću poslodavaca da zaposle nezaposlenu osobu iz neke od teže zapošljivih ili specifičnih kategorija, uz mogućnost višestrukoga izbora odgovora, 116 poslodavaca za razdoblje 2021./2022. dalo je svoje odgovore. Najveći broj je iskazao spremnost za zapošljavanje mladih bez radnoga iskustva (80,1 %) i osoba starijih od 50 godina (45,7 %) te osoba s invaliditetom (41,4 %). Najmanje je iskazana spremnost za zapošljavanje imigranata (4,3 %) i pripadnika romske populacije (12,9 %).

U anketiranju za razdoblje 2022./2023. situacija je slična, a odgovori 132 poslodavca su prikazani sljedećoj tablici:

Spremnost poslodavaca da zaposle neku od teže zapošljivih kategorija radnika

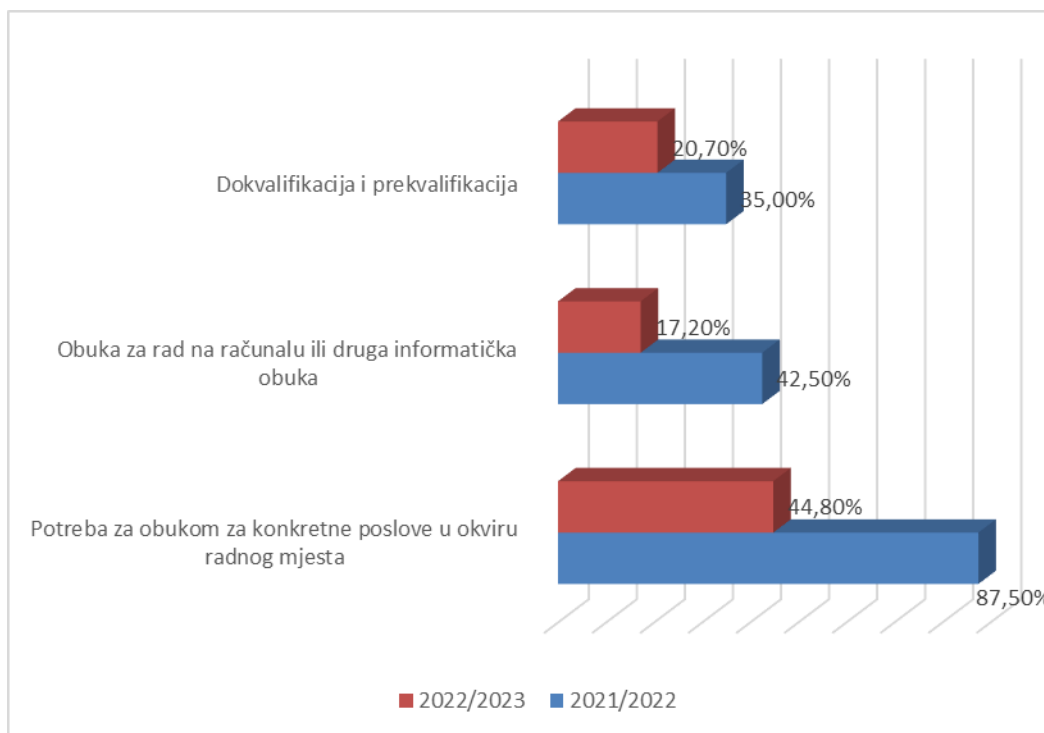
Kategorija osoba	Da	%	Ne	%	Bez odgovora	%
Osobe s invaliditetom	39	27,1%	93	64,6%	12	8,3%
Žrtve nasilja	34	23,6%	98	68,1%	12	8,3%
Štićenici domova za nezbrinutu djecu	41	28,5%	91	63,2%	12	8,3%
Romi	32	22,2%	100	69,5%	12	8,3%
Demobilizirani branitelji	50	34,7%	82	57%	12	8,3%
Žene iz ruralnih područja	46	31,9%	86	59,8%	12	8,3%
Mladi bez radnoga iskustva	121	84%	11	7,7%	12	8,3%
Stariji od 50 godina	50	34,7	82	57%	12	8,3%
Nekvalificirani radnici	51	35,4%	81	56,3%	12	8,3%
Imigranti (u skladu sa zakonskim propisima)	9	6,3%	123	85,4%	12	8,3%

Očekivani višak radnika i potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika

Prema odgovorima anketiranih poslodavaca, očekivani višak radnika u 2022. nije bio zabrinjavajući - svega četiri poslodavca su se izjasnila da će imati višak, dok se samo jedan poslodavac izjasnio da će imati višak radnika u 2023.

Osim potrebe zapošljavanja novih radnika, 40 anketiranih poslodavaca iz ispitivanja 2021./2022. i 39 poslodavaca iz ispitivanja 2022./2023. iskazali su potrebe i za dodatnim usavršavanjem postojećih zaposlenika zbog uvođenje novih tehnologija u procesu rada.

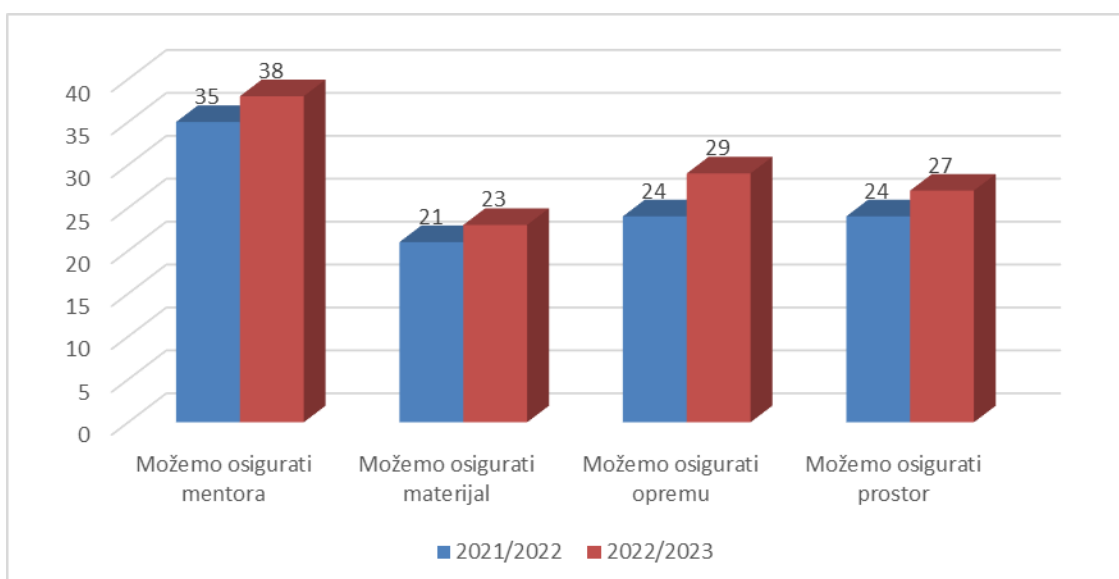
Iako su tri najčešće vrste dodatnih usavršavanja jednako rangirane u oba istraživanja, njihovi omjeri su drugačiji:

Na pitanje o mogućnostima (mentor, oprema, prostor i materijali) organiziranja praktične nastave za učenike i studente u 2022., 83,1 % poslodavaca je dalo odgovor te je njih 66 % izjavilo da nemaju mogućnost organiziranja praktične nastave, i to za sljedeća zanimanja: konobar, kuhar, CNC operater, bravar, strojarski inženjer, ITdeveloper, galvanizer, prodavač. U tu je svrhu samo 15 poslodavaca spremno ponuditi naknadu od 100 do 300 KM za polaznike prakse.

Situacija je slična i za mogućnost organiziranja praktične nastave u 2023. Od 144 anketiranih poslodavaca, njih 132 je dalo odgovor na pitanje o mogućnostima organiziranja praktične nastave za učenike i studente; njih 68,9 % je izjavilo su da nemaju mogućnost organiziranja praktične nastave.

Mogućnosti onih poslodavaca koji su iskazali interes za ove aktivnosti iz oba anketiranja su prikazane na sljedećoj slici:

Prilikom anketiranja, poslodavci su u najvećoj mjeri istakli mogućnost pružanja obuke nezaposlenim osobama za sljedeća zanimanja: kuhar, konobar, CNC operater, ekonomist, farmaceutski tehničar, električar, autolimar, autolakirer, optičar, monter, agronom, računovođa, recepcionar, računalni tehničar, slastičar, zavarivač, rukovoditelj strojevima.

U anketi su 22 poslodavca izrazila spremnost ponuditi naknadu za praksu, a odgovori o visini naknade koju su voljni dati u postotcima su prikazani u tablici ispod:

Visina naknade	do 100 KM	100-200 KM	200-300 KM	300-500 KM	Više od 500 KM
Broj poslodavaca	2	4	4	8	4
%	9%	18,2%	18,2%	36,4%	18,2%

Razvidno je da su u drugom istraživanju, u odnosu na prethodno, poslodavci spremni dati veću visinu naknade za prakse. Moguće uzroke možemo tražiti u već navedenoj problematici zadovoljenja potrebe za radnicima, pa u ovakvim aktivnostima prepoznaju dobar alat za osiguranjem buduće radne snage, što je pozitivan trend.

Također, u kontekstu obuke odraslih, od 113 poslodavaca koji su odgovorili na pitanje o mogućnostima organiziranja obuke za nezaposlene osobe u 2022., 98 poslodavaca je izjavilo da nemaju te mogućnosti i da nisu spremni organizirati obuke, stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba. Na donjoj slici su prikazani odgovori poslodavaca koji su izjavili da imaju te mogućnosti, i to za zanimanja: galvanizer, IT developer, keramičar, kuhar, stolar, komercijalist, građevinski inženjer:

Ispitivanja za 2023., u kontekstu obuke odraslih, od 130 poslodavaca koji su odgovorili na pitanje o mogućnostima organiziranja obuke za nezaposlene osobe, 107 poslodavaca je izjavilo da nemaju te mogućnosti i da nisu spremni organizirati obuke, stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba.

Ocjena suradnje poslodavaca s Javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH

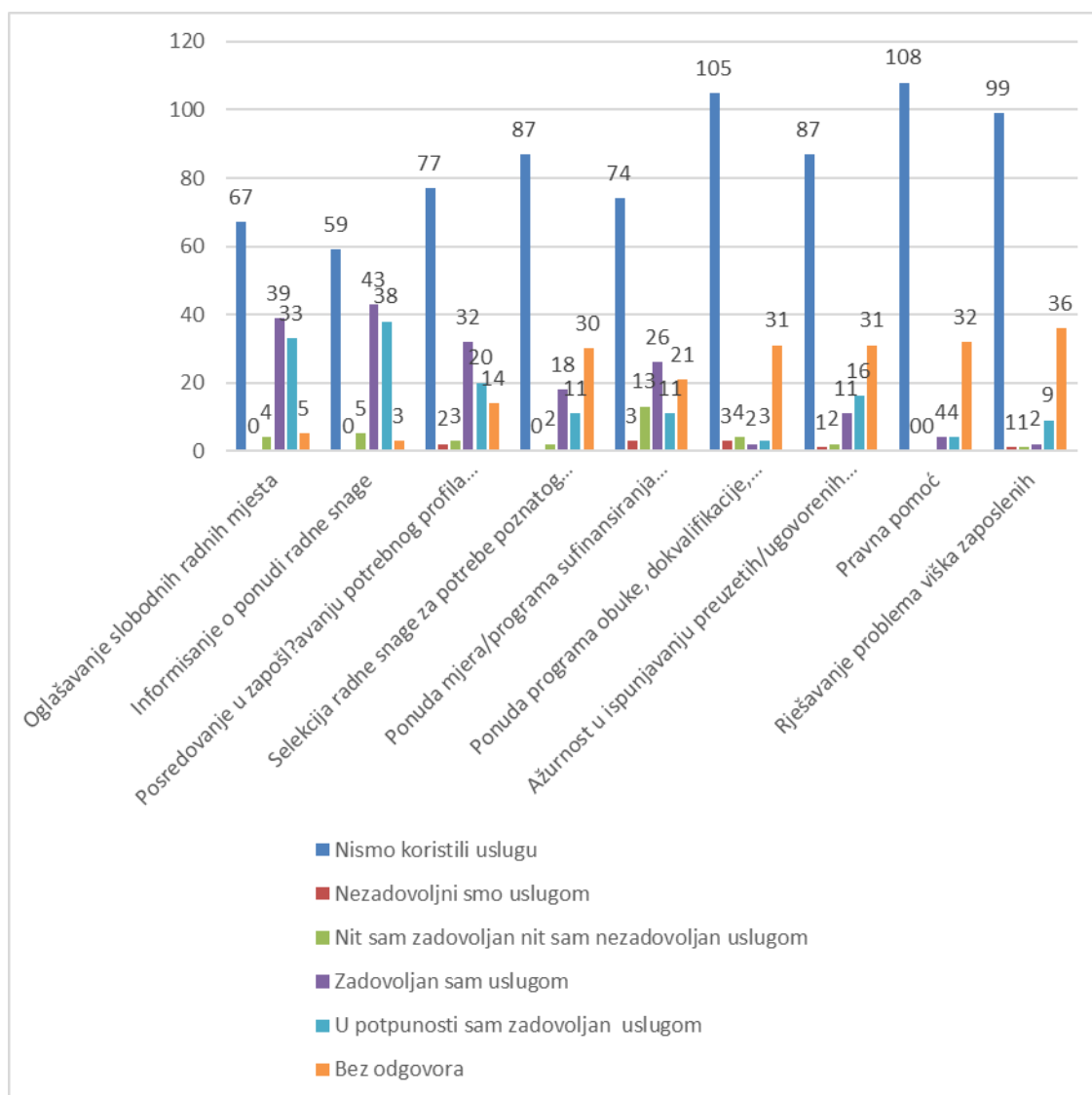
Na pitanje o uobičajenom način traženja novih radnika, poslodavcima je ponuđen niz odgovora s mogućnošću višestrukog izbora. U tablici ispod predstavljeni su njihovi odgovori:

<i>Način traženja novih radnika</i>		
Način traženja radnika	2021./2022. (%)	2022./2023. (%)
Posredovanjem službe za zapošljavanje	48,3	47,9
Osobnim kontaktima, putem poznanstava i preporuka	90,5	87,9
Posredstvom sredstava javnog informiranja	20,4	26,4
Korištenjem društvenih mreža	28,6	42,9
Posredstvom privatnih agencija za zapošljavanje	6,8	2,9

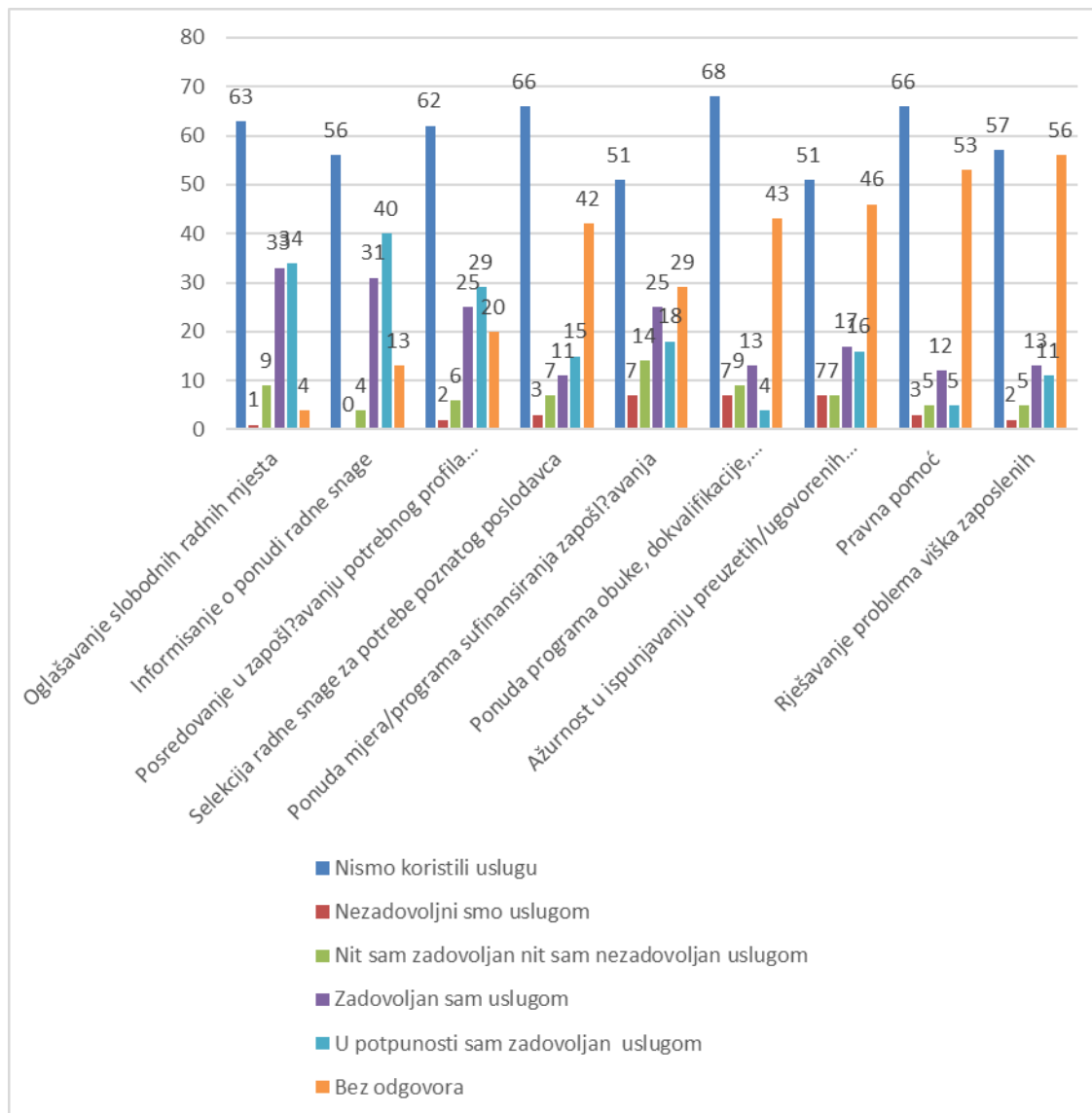
Posredstvom obrazovnih ustanova	2,04	5
Korištenjem vlastite baza podataka	14,3	36,4

U okviru predočavanja ostvarene suradnje sa Službom i zadovoljstva uslugama koje ona pruža, na sljedećim grafovima je dan prikaz frekvencija odgovora za svaku od usluga:

Prikaz frekvencije odgovora – anketiranje 2021./2022.

Prikaz frekvencije odgovora – anketiranje 2022./2023.

Analitički poslovi i informiranje

U izvještajnom razdoblju izrađeno je Izvješće o radu Službe za 2021. te Program rada Službe za 2023. Oni su usvojeni na Upravnome vijeću Službe i distribuirani svim zainteresiranim subjektima. Načinjeno je i Izvješće o radu Službe za razdoblje siječanj - lipanj 2022.

Suradnja s institucijama koje zanimaju podaci s tržišta rada i iz oblasti zapošljavanja je uspješno održana na dobroj razini i ove godine. U okviru suradnje s raznim institucijama (općine, organizacije civilnoga društva, županijske i federalne institucije), izrađeni su i dostavljeni razni tablični pregledi koji prikazuju stanje u oblasti nezaposlenosti.

Obavljena je redovita mjesečna dostava statističkih podataka o aktivnostima Službe Federalnom zavodu za zapošljavanje BiH, županijskom Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi, Federalnom zavodu za statistiku i njihovom odjeljenju za statistiku u kantonu.

U izvještajnom razdoblju, na mrežnoj stranici Službe, izrađeno je i objavljeno dvanaest brojeva „Statističkog biltena”.

Tiskana su i tri broja informativnoga glasnika Službe „Informativni pregled”.

Za potrebe internoga informiranja, pravljene su izvodi iz mjesečnih aktivnosti rada podružnica s kojima su upoznati djelatnici svih podružnica i sektora u Središnjem uredu službe.

U više navrata su ovlašteni djelatnici Središnjega ureda i podružnica sudjelovali u televizijskim i radijskim emisijama.

Oglašavanje svih natječaja, kako onih koji su pristigli izravno od poslodavaca, tako i onih objavljenih u dnevnim tiskovinama, a interesantnih za našu Županiju vrši se putem oglasnih ploča u podružnicama i putem internetske stranice Službe: www.szzhnz-k.ba, koja se također ažurira statističkim podacima, javnim pozivima i sl.

Obavljene su aktivnosti koje su uključivale dogradnje i održavanje postojećih informatičkih sustava, baza podataka i programa razvijenih za potrebe Službe.

Infrastruktura:

- redovito održavanje, administriranje i unaprjeđenje serverske opreme i infrastrukture i načina organizacije i pohrane podataka. Upravljanje virtualnim mašinama i pristupom. Automatizacija procesa instalacije programa i ažuriranja zakrpa. U upotrebi je više Windows i Linux poslužitelja
- redovito održavanje, administriranje i unaprjeđenje pasivne i aktivne lokalne i dislocirane mreže računala (žične i bežične računalne komunikacijske mreže te aktivne mrežne opreme na deset lokacija)
- redovito praćenje stanja informatičke opreme u Službi, održavanje, servisiranje i dogradnja.

Informacijski sustavi i usluge:

- dogradnja i održavanje postojećih modula i funkcionalnosti aplikacije za vođenje evidencije nezaposlenih osoba Carmen i usklađivanje sa zakonskim propisima i potrebama korisnika sustava
- dogradnja i tehničko održavanje internetske stranice Službe - www.szzhnz-k.ba
- tehničko održavanje aplikacije za evidenciju izdanih radnih dozvola stranim državljanima
- tehničko održavanje i administriranje mail poslužitelja
- informatička edukacija djelatnika Službe.

Tijekom izvještajnog razdoblja završena je instalacija novoga servera, storage uređaja i ostale računalne opreme, što je omogućilo virtualizaciju kompletnog informacijskoga sustava, zamjenu zastarjeloga hardvera i implementaciju novijih verzija sistemskih i aplikativnih softvera. Virtualizirani su svi postojećih sistemi koristeći VMware tehnologije, ESXi hypervisor i vCentar. Samo moderniziranje serverske opreme u kompletnom informacijskom sustavu bilo je preduvjet za uspostavljanje novog informacijskog sustava kojim se želi osigurati digitalizacija dokumentacije. Shodno tome, izvršena je nabavka aplikacije za digitalizaciju arhive i instalirano je kompletno serversko okruženje potrebno za rad aplikacije. Aplikacija je prošla testnu fazu i spremna je za produkciju.

Krajem 2021. započet je proces nabave IP telefonske centrale i IP telefonskih uređaja. Jedan od preduvjeta za instalaciju IP telefonije bila je i nadogradnja računalne mreže. Potrebno je bilo izvršiti nadogradnju pasivne i aktivne mrežne opreme u zgradi Središnje službe, što je i učinjeno. U cilju što kvalitetnijeg rada same računalne mreže, povećana je simetrična brzina pristupnog linka na 200/200 Mbps.

Za potrebe provođenja evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja koje je Služba provodila u suradnji s FZZZ, u prethodnom razdoblju izrađena su posebna izvješća sa stanjem na dan 1. 3. 2018., 1. 3. 2019., 1. 3. 2020., 1. 8. 2020., 1. 12. 2020. i 1. 3. 2021. U cilju sagledavanja ostvarenih učinaka, predviđeno je da se provede usporedna analiza učinaka ostvarenih kod korisnika poticaja s eventualnim učincima zapošljavanja kod osoba koje nisu koristile poticaje u okviru programa koje smo provodili. Služba je u obvezi sačiniti navedena izvješća o evaluaciji zbog izvršenja strateških i operativnih ciljeva te zbog izvršenja obveza prema međunarodnim projektima.

Sačinjen je popis nezaposlenih osoba za isplatu jednokratne novčane naknade u skladu s Odlukom Vlade Federacije BiH, te smo povratno dobili prečišćeni popis umanjen za osobe koje su ostvarile pravo na osnovu Poglavlja III i Poglavlja IV Uredbe o pomoći stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena. Prečišćeni popis nadopunili smo s bankovnim računima iz aplikacije i poslali na daljnje postupanje za ostvarivanje navedenoga prava. Zbog samog procesa isplate jednokratne novčane naknade, ukazala se potreba za razvojem aplikacije da bi se proces kvalitetno mogao pratiti i okončati. Aplikacija je uspješno razvijena i implementirana na naše lokalno serversko okruženje.

Krajem izvještajnog razdoblja pokrenuta je javna nabava računalne opreme. Sama nabava ima za cilj moderniziranje radnih stanica za dislocirane podružnice. U planu je da proces modernizacije bude okončan u prvom kvartalu 2023.

U Središnjoj službi redovito se obavlja kontrola unosa podataka u aplikacijski program u podružnicama radi otklanjanja pogrešaka koje mogu dovesti do netočnosti ukupnih podataka, kako za podružnice, tako i za Službu u cjelini.

Rad Upravnoga vijeća

Upravno vijeće Službe imenovano je 29. 12. 2021. Rješenjem Vlade HNŽ-K o konačnom imenovanju Upravnoga vijeća Službe (pod brojem: 01-1-02-3409/21). Dana 4. 2. 2022. održana je prva konstituirajuća sjednica. U izvještajnom razdoblju, Upravno vijeće Službe održalo je devet sjednica. Na sjednicama su donesene sljedeće odluke:

- Odluka o usvajanju Izvješća o redovitom godišnjem popisu u Službi za zapošljavanje HNŽ-HNK sa stanjem na dan 31. 12. 2021.
- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje I. - XII. 2021.
- Odluka o usvajanju Pravilnika o izmjeni Pravilnika o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK
- Odluka o davanju suglasnosti ravnatelju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za imenovanje rukovoditelja Sektora, voditelja podružnica i odjeljenja Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK
- Odluka o usvajanju Izvješća o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 1. 1. 2021. do 31.12.2021.
- Odluka o usvajanju Dokumenta okvirnog proračuna Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 2023. do 2025.
- Odluka o usvajanju Izmjena i dopuna Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.

- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje I. - III. 2022.
- Odluka o usvajanju Izmjena Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.
- Odluka o usvajanju Pravilnika o izmjeni Pravilnika o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK
- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje I. - VI. 2022.
- Odluka o usvajanju Izvješća o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 1. 1. 2022. do 30. 6. 2022.
- Odluku o usvajanju Pravilnika o dopuni Pravilnika o načinu korištenja i uporabi mobilnih i fiksnih telefona u Službi (pročišćeni tekst)
- Odluka o preraspodjeli sredstava u Financijskom planu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.
- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje I. - IX. 2022.
- Odluka o usvajanju Izmjena i dopuna Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.
- Odluka o usvajanju Prijedloga Financijskoga plana Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023. i Odluke o izvršenju Financijskoga plana Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023.
- Odluka o usvajanju Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023.
- Odluka o davanju suglasnosti ravnatelju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona da može raspolagati sredstvima preko 10.000,00 KM za nabave predviđene Planom javnih nabava za 2023.
- Odluka o utvrđivanju Programa rada Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023.
- Odluka o usvajanju izmjena i dopuna Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.
- Odluka o drugoj preraspodjeli sredstava u Financijskom planu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.
- Odluka o usmjeravanju neplaniranih namjenskih sredstava u Financijski plan Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.
- Odluka o davanju suglasnost ravnatelju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za imenovanje voditelja podružnica Jablanica i Konjic i rukovoditelja Sektora za materijalno-financijsko poslovanje.

Sa svih sjednica su izrađeni zapisnici, odluke, zaključci, planovi i drugi materijali te su oni dostavljeni nadležnim institucijama ili sektorima u Službi, a u cilju njihove realizacije.

Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH”, broj: 41/01, 22/05 i 9/08), taj vid materijalno-pravne zaštite obuhvaća novčanu naknadu, uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba i uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje radi ispunjavanja uvjeta za mirovinu.

U razdoblju siječanj - prosinac 2022. ukupno je izrađeno 5.031 rješenja u postupku ostvarivanja prava na novčanu naknadu (priznato pravo 3.734, prestanak prava 1.042, nastavak prava 206, odbijeno zahtjeva 49). Broj novozaprimljenih zahtjeva za rješavanje u prvome stupnju je 3.708. Svi zahtjevi su riješeni u skladu sa zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Zakonu o upravnom postupku.

Prosječno vrijeme korištenja novčane naknade je devet mjeseci, a prosječna visina te naknade je 427,27 KM, odnosno 40 % prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnoga odnosa za nezaposlene osobe, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. U izvještajnom razdoblju su podnesene četiri žalbe.

Pravo na zdravstveno osiguranje mjesečno je ostvarilo prosječno 23.184 osoba.

Izrada rješenja za ostvarivanje prava na novčanu naknadu vrši se elektronski uz pomoć aplikacije CARMEN. U tijeku je nadogradnja ove aplikacije za izradu izvješća po raznim kriterijima.

Pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo je prosječno mjesečno 22.676 osoba.

Pravo na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, u skladu s člankom 31. stavak 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, stječu nezaposlene osobe kojima nedostaje do tri godine staža osiguranja kako bi ostvarile pravo na mirovinu. Zahtjev za ostvarivanje toga prava u izvještajnom razdoblju podnijele su 222 osobe, dok je to pravo ostvarilo 144 osoba. Služba je odbila 45 osoba sa zahtjevom za ostvarivanje ovoga prava. Za postupanje po neriješenim zahtjevima čeka se dostavljanje uvjerenja o ukupnom stažu od nadležne službe mirovinskog i invalidskog osiguranja. U izvještajnom razdoblju nije podnesena nijedna žalba.

Kadrovi i opremljenost prostora

Na dan 31. 12. 2022. u Službi je zaposleno 92 radnika, i to 75 radnika visoke stručne spreme, četiri radnika više stručne spreme, jedan radnik je VKV i 12 radnika sa srednjom stručnom spremom. U Službu je primljeno devet vježbenika, i to osam vježbenika s VSS - visoko obrazovanje stečeno po Bolonjskome sustavu studiranja radi stručnoga osposobljavanja u struci i jedan vježbenik sa srednjim stručnim obrazovanjem. Vježbenici su primljeni kroz program Federalnoga zavoda za zapošljavanje.

Zaključno s 31. 12. 2022., u radnome odnosu na određeno vrijeme je sedam radnika. U Službi je radni odnos prestao za 17 radnika - za 13 radnika zbog isteka ugovora o radu na određeno vrijeme, za tri radnika zbog ispunjavanja uvjeta za mirovinu i jednome radniku je sporazumno prestao radni odnos.

Primljeno je i pet radnika na neodređeno vrijeme. Prijem radnika izvršen je nakon provedene natječajne procedure u skladu sa Zakonom o radu („Službene novine Federacije BiH”, br.

26/16 i 89/18), Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnome sektoru u Hercegovačko-neretvanskoj županiji-kantonu („Narodne novine HNŽ”, br. 4/19, 5/19 i 5/20) i Pravilniku o radu Službe.

Upravno vijeće Službe je 27. 12. 2021. usvojilo Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Službe, na koji je Vlada HNŽ-K dala suglasnost 26. 1. 2022. Člankom 14. Pravilnika propisano je da nakon njegova stupanja na snagu, a do zaključenja novih ugovora o radu, svi radnici Službe nastavljaju s radom u skladu s postojećim ugovorom o radu. Raspoređivanje radnika u skladu s ovim Pravilnikom obavlja ravnatelj Službe, te je svim radnicima Službe zatečenima u radnome odnosu na dan stupanja na snagu ovoga Pravilnika otkazan postojeći ugovor o radu i ponuđen novi ugovor o radu u skladu sa stupnjem stručnoga obrazovanja, školskoj spremi, radnom iskustvu i potrebama procesa rada. Novi ugovori o radu su zaključeni s danom 1. 3. 2022.

Ravnatelj Službe je 21. 3. 2022. donio Rješenje (Broj: 01-1-02-7-548/22) o određivanju organizacijskih jedinica, odnosno radnih mjesta kojima se pošta dostavlja u rad (signiranje akata), u skladu s novim Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Službe. Navedeno rješenje je stupilo na snagu 1. 4. 2022.

Matične evidencije radnika Službe i Evidencije o radnom vremenu uspostavljene su u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu („Službene novine FBiH“, broj 92/16) kojim se propisuje sadržaj i način vođenja evidencija o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu kod poslodavca. Od studenoga 2013. koristi se aplikacija koja omogućava dostupnost svih podataka u vezi s kvalifikacijskom, spolnom i starosnom strukturom te podatke o ukupnom radnom stažu, radnome mjestu i sl.

Središnja služba i podružnice smješteni su u prostorima koje su u njenome posjedu ili vlasništvu. Služba je do sada uknjižila sljedeće poslovne prostore: Središnja služba u Mostaru, Čapljina, Neum, Stolac i Prozor-Rama. Uz angažman odvjetnika i dalje se poduzimaju redovite aktivnosti s ciljem uknjižbe ostalih poslovnih prostora u Konjicu, Jablanici, Čitluku, Ravnom i poslovni prostor u Sarajevu. U tijeku su aktivnosti u vezi s kupovinom poslovnog prostora u kojem je smještena Podružnica Mostar – Odjeljenje 2, a nalazi se na adresi Telčeva br. 3. S tim u vezi, u tijeku je postupak javne nabave odvjetničkih usluga (prema PJN za 2022.), u skladu sa Zakonom o javnim nabavama – Aneks II. dio B, čime bi se konačno riješio problem uknjižbe svih poslovnih prostora.

Pravni i opći poslovi

Tijekom izvještajnoga razdoblja, u Sektoru za pravne, opće i kadrovske poslove urađeni su svi tekući poslovi u vezi s provedbom tendera; izrada pravilnika, ugovora, odluka, rješenja; tumačenje propisa i davanja uputa za rad; odgovori na tužbe; zastupanja pred sudovima; izrada prigovora na prijedloge za izvršenja; izdavanja raznih uvjerenja i sl. Zatim, poslovi zavođenja prispjele pošte (u glavnu knjigu protokola ukupno je zavedeno 1.650 predmeta, a kroz upisnike prvostupanjskih predmeta i pomoćne evidencije protokolirano je: novčane naknade – 3.708, programi sufinanciranja – 734, radne dozvole – 303, tenderi – 197, dokup staža – 222, žalbe – 7, upravno vijeće – 27) i dostave istih nadležnim referentima na rješavanje, a potom arhiviranje istih; distribucija raznih materijala i sl.

U tijeku je i izrada Plana integriteta u skladu sa strategijom Hercegovačko-neretvanske županije-kantona za borbu protiv korupcije i Akcijskim planom, a u skladu s preporukom Ureda za reviziju institucija FBiH. Budući da je Vlada HNŽ-K usvojila Strategiju

Hercegovačko-neretvanske županije-kantona za borbu protiv korupcije i Akcijski plan za provedbu strategije HNŽ-K za borbu protiv korupcije 2022.- 2027., obveza Službe je izraditi plan integriteta. Ravnatelj Službe je Rješenjem br. 01-1-02-8-1126/22 od 04. 8. 2022. imenovao povjerenstvo čiji zadatak je izraditi Plan integriteta u skladu sa strategijom HNŽ/K za borbu protiv korupcije i Akcijskim planom, koji treba dostaviti na razmatranje i usvajanje Upravnome vijeću Službe.

U skladu s Financijskim planom Službe za 2022. i Planu javnih nabava, obavljani su svi stručno – administrativni poslovi u vezi s nabavom roba, vršenjem usluga i izvođenjem radova (izrada odluka o pokretanju postupka, priprema tenderske dokumentacije, sačinjavanje obavijesti o nabavi, objava, prikupljanje ponuda, selekcija i odabir najpovoljnijeg ponuditelja, sačinjavanje zapisnika, izvješća o radu povjerenstva, provođenje-aukcije, davanje preporuke, zaključenje ugovora i dostavljanje izvješća Agenciji za javne nabave BiH). U izvještajnom razdoblju, prema predviđenom Financijskom planu Službe, Planu javnih nabava, a u skladu sa Zakonom o javnim nabavama, provedeni su sljedeći tenderi: Pretplata na Službene novine i Službeni glasnik (pisane i elektronske); Nabava potrošnog materijala i materijala za održavanje higijene; Usluge održavanja i unaprjeđenja sustava financijskog upravljanja i kontrole; Održavanje sustava VPN-a - umrežavanje Podružnica i Središnje službe; Usluge deratizacije; Usluge odvoza i deponije kabastoga otpada; Nabava potrošnog materijala i materijala za održavanje higijene; Nabava sokova, pića i napitaka; Nabava i najam uređaja za filtriranje vode; Nabava rezervnih dijelova za održavanje sustava tehničke zaštite objekata i videonadzora; Tekuće održavanje: usluge održavanja poslovnih prostorija, sitni popravci; Nabava guma; Usluge čišćenja poslovnih prostorija; Pretplata na dnevni i tjedni tisak; Održavanje računala i računalne opreme; Najam parking mjesta za vozilo Službe; Osiguranje radnika; Usluge javnoga oglašavanja; Osiguranje imovine; Održavanje telefonske centrale; Nabava goriva; Usluge pranja vozila; Izbor banke; Odvjetničke usluge; Nabava uredskog materijala i sitnog inventara; Usluge tiskanja; Nabava potrebnih dijelova za održavanje računala i kopir-aparata; Servisiranje i održavanje vozila; Usluge autoodgovornosti i kasko osiguranje; Dogradnja, unaprjeđenje, prilagodba i održavanje programa Carmen; Uređenje zelenih površina; Nabava uredskog namještaja; Izrada projekta i nacрта procjene troškova; Izrada internetske aplikacije za jednokratne novčane pomoći nezaposlenim osobama (JNP); Nabava fiksnih i mobilnih telefona; Usluge stručne pomoći za izradu Plana integriteta; Nabava polica za arhivu; Usluge održavanja sustava videonadzora; Usluge održavanja sustava evidencije radnoga vremena radnika; Nabava ormarića za prvu pomoć; Usluge održavanja alarmnih uređaja; Usluge farbanja; Nabava novogodišnjih paketića; Nabava stručne literature; Nabava metalnog ormara s ključem; Usluge pregleda električnih i gromobranskih instalacija; Nabava alata za održavanje poslovnih prostorija; Nabava rezervnih dijelova za održavanje sustava grijanja i hlađenja; Nabava ostalih stručnih usluga; Nadogradnja licenci i održavanje programa za materijalno-financijsko poslovanje (Pantheon); Nabava računalne opreme s pripadajućom opremom; Izrada Plana evakuacije; Nabava klima-uređaja; Obrazovni seminari.

U skladu s Planom javnih nabava za 2022., Služba je pokrenula postupak pružanja usluga fizičke i tehničke zaštite ljudi i imovine koji je Agencija za javne nabave poništila u žalbenome postupku. Služba je također pokrenula postupak izvođenja građevinskih radova, koji je morala poništiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavama jer nije pristigla nijedna ponuda. Budući da se ova dva postupka nisu okončala zaključivanjem ugovora, ove dvije stavke u Planu javnih nabava za 2022. morat će se brisati i u skladu s potrebama Službe planirati u narednome razdoblju.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavama, Uputi o objavi osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora i podzakonskim aktima, Služba je nakon dostavljanja izvješća o postupku javne nabave Agenciji za javne nabave, na svojoj internetskoj stranici www.szzhnz-k.ba

objavila osnovne elemente ugovora za postupke javne nabave i Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuditelja. Objava osnovnih elemenata ugovora izvršena je na obrascu praćenja realizacije ugovora/okvirnog sporazuma koji je dio navedene upute. Podaci iz obrasca redovito se ažuriraju.

Dana 10. 12. 2022. na snagu su stupile Izmjene i dopune Zakona o javnim nabavama te će se Služba u postupku javnih nabava pridržavati svih odredbi koje donose ove izmjene i dopune.

Redovito su održavani objekti i oprema u skladu s potrebama i raspoloživim sredstvima Službe.

Interna revizija

Interna revizija je neovisno, objektivno uvjeravanje i konzultantska aktivnost kreirana s ciljem dodavanja vrijednosti i unaprjeđenja poslovanje organizacije. Pomaže organizaciji ostvariti svoje ciljeve osiguravajući sustavan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju učinkovitosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Funkciju interne revizije u Službi obavlja Jedinica interne revizije koja je uspostavljena u skladu sa Zakonom o internoj reviziji i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinice za internu reviziju u javnome sektoru FBiH, Pravilnikom interne revizije Službe, Poveljom interne revizije Službe i Odlukom o izmjeni Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Službe.

Godišnjim planom Jedinice interne revizije za 2022. planirane su i izvršene tri revizije. U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnome sektoru u Federaciji BiH pripremljeno je Godišnje izvješće interne revizije za prethodnu godinu koje je dostavljeno Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnoga ministarstva financija. Osim navedenog izvješća, Jedinica interne revizije izradila je i Mišljenje interne revizije o sustavu financijskog upravljanja i kontrole za revidirana područja, u okviru Izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Izrađeni su i usvojeni planski dokumenti: Studija rizika Jedinice interne revizije za 2023. Strateški plan Jedinice interne revizije za razdoblje 2023. - 2025. i Godišnji plan Jedinice interne revizije za 2023.

Strateški plan je sastavljen na temelju procjene rizika i u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnome sektoru u Federaciji BiH, Standardima interne revizije, Etičkom kodeksu internih revizora, Povelji interne revizije, Metodologiji rada interne revizije u javnome sektoru FBiH i Priručniku za procjenu rizika i planiranje interne revizije u javnome sektoru FBiH. Strateški plan se odnosi na razdoblje 2023. – 2025. i predstavlja ažuriranu verziju prethodnog Strateškog plana za razdoblje 2022. – 2024.

Godišnji plan za 2023. sastavljen je na temelju Strateškog plana za 2023. - 2025. Jedinice za internu reviziju, koji je usvojio ravnatelj Službe. U njemu se definiraju aktivnosti Jedinice za internu reviziju na ostvarivanju ciljeva iz Strateškog plana i određuju ciljevi, obujam, metodologija, trajanje i resursi koji su potrebni za obavljanje revizorskih aktivnosti u 2023.

Godišnji plan je predmet kontinuiranog pregleda tijekom godine i ažurira se po potrebi, da bi se odrazile značajne promjene u organizaciji ili u Jedinici za internu reviziju, kao i svi dodatni zadaci na zahtjev rukovoditelja. Navedene aktivnosti odgovaraju strateškom cilju: Poboljšanje kvalitete i pouzdanosti procesa Službe. Radi unaprjeđivanja znanja, vještina i kompetencija,

interni revizori su tijekom 2022. sudjelovali na dodatnim edukacijama, konferencijama i webinarima radi što kvalitetnijeg obavljanja poslova i zadataka revizora.

Materijalno-financijsko poslovanje

Ukupni prihodi i primici ostvareni u izvještajnom razdoblju iznose 19.877.723,00 KM. Sastoje se od: poreznih prihoda u iznosu od 14.435.744,00 KM, neporeznih prihoda u iznosu od 179.042,00 KM, primitaka u iznosu od 5.225.930,00 KM i primljenih otpлата danih zajmova u iznosu od 4.007,00 KM.

Porezni prihodi čine 72,74 % ukupnih prihoda i primitaka, tj. prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti koji obveznici uplaćuju po stopi od 2,00 % na bruto plaće. Obveznik na račun županijske Službe za zapošljavanje uplaćuje 70,00 % obračunatoga doprinosa, a 30,00 % na račun Federalnoga zavoda za zapošljavanje. Neporezni prihodi odnose se na prihode od kamata, usluga građanima i ostale neplanirane prihode. Primici se odnose na nedostajuća sredstva za materijalno-socijalno osiguranje nezaposlenih osoba od Federalnoga zavoda za zapošljavanje u iznosu od 602.217,00 KM, primitke za jednokratne novčane pomoći za nezaposlene osobe od sredstava Vlade HNŽ-K i Vlade FBiH u iznosu od 4.233.000,00 KM te primitke za programe za poticaj zapošljavanja u iznosu od 390.713,00 KM.

Ukupni rashodi i izdaci iznose 19.756.803,00 KM. Sastoje se od izdataka za: plaće i naknade troškova zaposlenima, doprinose poslodavcu i ostale poreze i doprinose, materijal, sitni inventar i usluge, grantove drugim razinama vlasti, tekuće grantove pojedincima na temelju materijalno-socijalnog osiguranja nezaposlenih osoba, ostale grantove pojedincima i neprofitnim organizacijama, sufinanciranje zapošljavanja, druge tekuće rashode i izdatke za nabavu stalnih sredstava.

U ukupnim rashodima i izdacima, izdaci za materijalno socijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 67,00 % ukupnih rashoda i izdataka. Služba nedostajuća sredstva potražuje od Federalnoga zavoda za zapošljavanje. Iznos potraživanih sredstava ovisi od ostvarenih prihoda i rashoda u tekućem mjesecu. Nedostajuća sredstva za proteklo razdoblje iznose 602.217,00 KM.

Izdaci za materijalno socijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 413.197.042,00 KM, a sastoje se od izdataka za novčane naknade u iznosu od 5.995.998,00 KM, izdataka za zdravstveno osiguranje u iznosu od 2.525.248,00 KM, izdataka za dokup staža za nezaposlene osobe koje ispunjavaju uvjete za dokup staža u iznosu od 402.696,00 KM, izdataka za jednokratne novčane pomoći za nezaposlene osobe iz sredstava Vlade HNŽ-HNK i Vlade FBiH u iznosu od 4.233.000,00 KM (sredstva su isplaćena u iznosu od po 100,00 KM za nezaposlene osobe koje su ostvarile pravo na jednokratnu novčanu pomoć), potraživanja za više isplaćene jednokratne pomoći u iznosu od 100,00 KM i grantovi pojedincima u iznosu od 40.000,00 KM, koji se odnose na pomoći pojedincima u skladu s Pravilnikom o dodjeli jednokratne novčane pomoći Službe. Izdaci za novčane naknade su 15,00 % manji u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zbog smanjenog broja korisnika novčane naknade, pa su i izdaci za zdravstveno osiguranje manji za 3,36 %, a izdaci za dokup staža veći su za 17,52 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zbog većeg broja korisnika.

Plaće i naknade troškova zaposlenima iznose 4.505.301,00 KM, od čega bruto plaće iznose 4.014.806,00 KM i naknade troškova zaposlenima 490.495,00 KM. Broj zaposlenih osoba na dan 31. 12. 2022. je 92 osobe, od čega su 7 osoba vježbenici. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi iznose 420.747,00 KM, a odnose se na zakonom propisane doprinose.

Izdaci za nabavku materijala, sitnog inventara i usluge iznose 910.338,00 KM. Odnose se na nabavku materijala, sitnog inventara i usluga za obavljanje djelatnosti Službe .

Tekući grantovi drugim razinama vlasti u iznosu od 13.244,00 KM odnose se na uplatu sredstava Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, u skladu s važećom zakonskom regulativom.

Tekući grantovi neprofitnim organizacijama iznose 25.000,00 KM, a odnose se na pomoći neprofitnim organizacijama, u skladu s Pravilnikom o dodjeli jednokratne novčane pomoći Službe.

Izdaci za aktivne mjere zapošljavanja iznose 390.713,00 KM, a odnose se na programe za poticaj zapošljavanja koji se realiziraju preko Službe, iz sredstava Federalnoga zavoda za zapošljavanje i Vlade HNŽ/K.

Drugi tekući rashodi u iznosu od 2.136,00 KM odnose se na pogrešne uplate prihoda od doprinosa, za koje Služba vrši povrat na temelju rješenja nadležne porezne uprave.

Kapitalni izdaci iznose 301.282,00 KM i odnose se na nabavku uredskog namještaja, opreme, dogradnju i nabavku softvera, te rekonstrukciju zgrada.

Ukupni prihodi i primici iznose 96,09 % planiranih, a rashodi i izdaci 95,70 % od planiranih sredstava. Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti su 9,50 % veći od planiranih sredstava, a u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 11,51 %. Ostvareni višak prihoda nad rashodima iznosi 78.920,00 KM.

Prilog: Tablice Porezne uprave o stanju zaposlenosti na dan 31. 12. 2022.

Tablica 1: Pregled broja zaposlenih i broja poslovnih subjekata po obliku vlasništva i obliku organiziranja na dan 31. 12. 2022.

Općina	Oblik vlasništva	Oblik organiziranja	Broj zaposlenih	Broj poslovnih subjekata
ČAPLJINA	DRŽAVNO	Dioničarsko društvo	1	1
		Društvo s ograničenom odgovornošću	111	4
		Javna ustanova	175	2
		Ustanova	307	8
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	5	1
	NEMA	Nije popunjeno	945	178
		Predstavništva strani osoba u BiH	1	1
		Strana i međunarodna nevladina organizacija	2	1
		Sudska vlast	40	1
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	148	1
		Tužilaštva i pravobraniteljstva	1	1
		Udruženje	16	10
		Udruženja, savezi, fondacije	2	1
		Vjerske zajednice i njihovi savezi	7	1
	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	5	3
		Društvo s ograničenom odgovornošću	1.307	183
		Samostalni poduzetnik	506	292
		Ustanova	67	7
	ZADRUŽNO	Zadruga	9	1
ČITLUK	DRŽAVNO	Ustanova	320	10
		Javna ustanova	97	1
		Društvo s ograničenom odgovornošću	19	1
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	47	1
	NEMA	Nije popunjeno	1.110	221
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	93	1
		Vjerske zajednice i njihovi savezi	37	2
		Udruženje	25	14
		Sudska vlast	18	1
		Strana i međunarodna nevladina organizacija	12	3
		Fondacija	5	3
		Savez udruženja ili fondacija	1	1
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	2.544	354
		Samostalni poduzetnik	663	384
		Ustanova	106	6
		Dioničarsko društvo	78	3
	ZADRUŽNO	Zadruga	4	2
JABLANICA	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	16	2
		Javna ustanova	215	7
	KOMBINOVANO	Dioničarsko društvo	238	2

	NEMA	Nije popunjeno	649	61
		Savez udruženja ili fondacija	1	1
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	63	1
		Tužilaštva i pravobraniteljstva	2	1
		Udruženje	9	8
		Vjerske zajednice i njihovi savezi	6	1
	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	6	1
		Društvo s ograničenom odgovornošću	333	58
		Samostalni poduzetnik	424	173
		Ustanova	6	1
KONJIC	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	20	4
		Ustanova	43	3
		Javna ustanova	737	11
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	76	2
		Dioničarsko društvo	1.626	4
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	25	1
		Udruženje	34	10
		Sudska vlast	42	1
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	123	1
		Nije popunjeno	797	147
	PRIVATNO	Ustanova	7	2
		Dioničarsko društvo	38	3
		Samostalni poduzetnik	568	330
		Društvo s ograničenom odgovornošću	2.324	176
	ZADRUŽNO	Zadruga	3	2
MOSTAR	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	821	9
		Javna ustanova	2.556	42
		Ustanova	4.930	40
	KOMBIIRANO	Ustanova	3	1
		Društvo s ograničenom odgovornošću	333	4
		Dioničarsko društvo	937	7
	NEMA	Podružnice stranog društva	1	1
		Diplomatsko-konzularna predstavništva	5	1
		Predstavništva stranih lica u BiH	5	3
		Komora	6	5
		Ombudsman	9	1
		Fondacija	14	5
		Strana i međunarodna nevladina organizacija	15	2
		Savez udruženja ili fondacija	18	7
		Strukovne asocijacije	18	3
		Politička organizacija	22	4
		Tužilaštva i pravobraniteljstva	72	3
		Vjerske zajednice i njihovi savezi	82	11
		Sudska vlast	166	2
		Udruženje	307	76

		Upravne organizacije	615	12
		Organi uprave	768	23
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1.265	5
		Nije popunjeno	8.255	1.078
	PRIVATNO	Komanditno društvo	1	1
		NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	14	1
		Ustanova	544	50
		Dioničarsko društvo	595	15
		Samostalni poduzetnik	2.880	1.531
		Društvo s ograničenom odgovornošću	9.320	1.301
	ZADRUŽNO	Zadruga	8	6
STOLAC	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	36	1
		Javna ustanova	184	5
		Ustanova	214	5
	NEMA	Humanitarna organizacija	4	1
		Nije popunjeno	261	70
		Savez udruženja ili fondacija	3	1
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	83	1
		Tužilaštva i pravobranilaštva	3	1
		Udruženje	15	5
		Vjerske zajednice i njihovi savezi	7	1
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	356	51
		Samostalni poduzetnik	228	169
		Ustanova	1	1
	ZADRUŽNO	Zadruga	7	3
RAVNO	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	11	2
		Javna ustanova	19	2
		Ustanova	21	1
	NEMA	Nije popunjeno	36	9
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	18	1
		Vjerske zajednice i njihovi savezi	3	1
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	36	11
		Samostalni poduzetnik	22	10
PROZOR	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	51	3
		Javna ustanova	69	4
		Ustanova	300	10
	KOMBINOVANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	59	1
	NEMA	Nije popunjeno	264	49
		Savez udruženja ili fondacija	10	1
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	93	1
		Tužilaštva i pravobraniteljstva	2	1
		Udruženje	43	7
		Vjerske zajednice i njihovi savezi	7	1
	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	9	1
		Društvo s ograničenom odgovornošću	352	90

		Samostalni poduzetnik	156	120
NEUM	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	60	3
		Javna ustanova	5	1
		Ustanova	101	5
	KOMBINOVANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	68	2
		Ustanova	2	1
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	202	42
		Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	84	1
		Udruženje	4	2
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	306	38
		NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	2	1
		Samostalni poduzetnik	117	56
		Ustanova	5	2
UKUPNO			55.784	7.762

Tablica 2: Pregled broja zaposlenih po području djelatnosti na dan 31. 12. 2022.

Područje	Područje naziv	Broj zaposlenika	Broj poreznih obveznika
nema	Nema	344	23
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBOLOV	808	308
B	VAĐENJE RUDA I KAMENA	141	24
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	8.229	771
D	PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	1.943	66
E	SNABDIJEVANJE VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, UPRAVLJANJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	1.034	31
F	GRAĐEVINARSTVO	2.923	343
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	10.061	2.389
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	2.534	342
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (HOTELIJERSTVO I UGOSTITELJSTVO)	3.695	1.069
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	2.073	204
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	1.151	153
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	154	53
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	1.569	446
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	985	164
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	5.041	105
P	OBRAZOVANJE	5.277	182
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE	5.423	137
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	1.326	423
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	1.068	528
U	DJELATNOSTI IZVAN TERITORIJALNE ORGANIZACIJA I TIJELA	5	1
UKUPNO		55.784	7.762